

Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad

Program för att utveckla och förvalta stadens grönska.

Remissversion 31 januari 2025

Diarienumr: KS-0694/2020

Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad
Remissversion den 31 januari 2025

Titel: Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad
Program för att utveckla och förvalta stadens grönska. Remissversion 250131
Omslagsbild: Lars Lisasson
Grafisk form: ETC Kommunikation AB
Tryckeri: Modin
ISBN: [\[Klicka här och skriv\]](#)
© Sundbybergs stad

Östra Madenvägen 4 · 172 92 Sundbyberg
08-706 80 00 · info@sundbyberg.se · www.sundbyberg.se

Dokumentstatus	
Beslutad av	Instans XXXX-XX-XX § XX
Dokumentägare	[Sektor]
Dokumentstyp	[Policy/Riktlinje/Program/Handlingsplan/Rutin]
Giltig från	
Gäller till	
Reviderad	-
Aktualitetsprövning	[Årligen/Vartannat år/Varje mandatperiod]

Innehåll

1	Inledning.....	5
1.1	Grönplanens avgränsning	6
1.2	Styrning och uppföljning.....	6
2	Förutsättningar och utmaningar	8
2.1	Stadslandskapet.....	8
2.2	Klimatförändringar	12
2.3	En växande stad.....	12
2.4	Attityder	12
2.5	Attraktivitet	13
3	Målbild för grönskan	14
4	Strategier för att nå målen	17
4.1	Strategi 1: Erbjud parker och naturområden av god kvalitet som välkomnar alla	17
4.2	Strategi 2: Värna och utveckla de mångfunktionella strövområdena.....	18
4.3	Strategi 3: Skapa fler stadsdelsparker jämnt fördelade i staden – och låt en bli stadspark.....	19
4.4	Strategi 4: Gör det attraktivt att promenera till och i stadens grönområden	20
4.5	Strategi 5: Uppmärksamma övrig stadsnära grönska som del av grönstrukturen	21
4.6	Strategi 6: Lyft fram och värna den biologiska mångfalden	22
4.7	Strategi 7: Dra nytta av grönområden och växter för klimatanpassning och miljö	24
4.8	Strategi 8: Utveckla grönskan utifrån stadsdelarnas förutsättningar och karaktär	25
5	Kartor och inriktningar för gröna områden, stråk och platser	26
5.1	Kvantitativa riktvärden	26
5.2	Kvalitativ vägledning för områden, stråk, platser och länkar	28
6	Grönskan i stadsdelarna	60
6.1	Brotorp.....	60
6.2	Centrala Sundbyberg	60
6.3	Duvbo.....	60
6.4	Hallonbergen	61
6.5	Lilla Alby	61
6.6	Lilla Ursvik	61
6.7	Rissne.....	62

Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad
Remissversion den 31 januari 2025

6.8	Stora Ursvik	62
6.9	Storskogen	62
6.10	Ör	62
7	Så blir grönplanen verklighet.....	63
7.1	Förhållningssätt, samverkan och delaktighet	63
7.2	Förvaltning	63
7.3	Översiktsplanering	64
7.4	Detaljplanering	64
7.5	Strategiska investeringar.....	64
7.6	Planeringsunderlag och styrande dokument	65
8	Begrepp	66
9	Källor och referenser.....	70

Bilaga 1 Analyskartor till grönplan, remissversion den 31 januari 2025

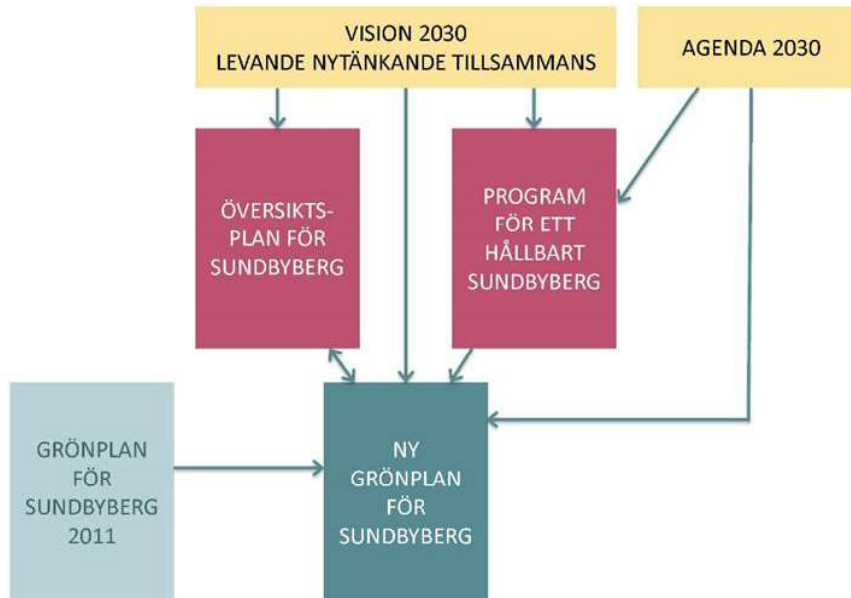
Bilaga 2 Matris för grönplanens strategier i olika processer,
remissversion den 31 januari 2025

1 Inledning

Det här är ett förslag till ny grönplan för Sundbyberg. Grönplanen lyfter fram den nytta som växtlighet, parker och natur bidrar med. Den visar en struktur av grönområden som ska bidra med viktiga kvaliteter och funktioner, och som gör det möjligt för staden att växa och utvecklas under många år. Grönplanen ska gälla tills vidare, med sikte på år 2050. Den ska utvärderas vart femte år och vid behov uppdateras.

Grönplanen är ett styrande dokument för Sundbybergs stads nämnder och bolag. Den visar en långsiktig politisk viljeriktning för grönsstrukturen i Sundbyberg. Grönplanen ger en grund för att tillämpa aktuell kunskap om gröna värden och att omsätta ambitioner till praktisk handling; Inför mål och budgetar, i beredning av ärenden, vid särskilda utvecklingsinsatser och i det löpande, dagliga arbetet med planering, genomförande och förvaltning.

Grönplanen förtydligar översiktsplanens målbild för stadens grönsstruktur och ersätter tidigare grönplan från 2011. Grönplanen ska också ge vägledning i Sundbybergs stads arbete för att nå nationella och internationella mål, bland annat de globala målen för hållbar utveckling och de lokala hållbarhetsmålen för Sundbybergs stad.

Figur 1. Schemat visar att den nya grönplanen utgår från Sundbybergs stads vision, översiktsplan, hållbarhetsprogram, samt de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Grönstrukturen i Sundbyberg påverkar många. Grönplanen riktar sig till kommunens politiker och tjänstepersoner i samband med planering, utveckling och förvaltning av staden. Människor som vistas och bor i

Sundbyberg är också målgrupp för grönplanen, liksom grannkommuner, markägare och byggaktörer. Förklaringar till begrepp finns sist i detta dokument. Digitala kartor och bakgrundsinformation kommer att finnas på Sundbybergs stads hemsida.

1.1 Grönplanens avgränsning

Grönplanen är ett vägledande planerings- och kunskapsunderlag. Grönplanen ska underlätta styrning och handling i en gemensam riktning, exempelvis vid bedömningar av utvecklingsbehov samt vid avvägning mellan olika intressen.

Grönplanen uttrycker en långsiktig viljeriktning samtidigt som den beaktar dagens situation. Utvecklingen av gröna vistelsevärden, naturvärden och plats för klimatanpassning behöver samspela med planer och anspråk för exempelvis bebyggelse och infrastruktur.

Grönskan i staden finns på både privat och offentlig mark. Grönplanen handlar främst om växtlighet och grönområden som ägs och sköts av Sundbybergs stad. I några fall finns även privatägd mark med på kartorna. Likaså innehåller grönplanen strategier som är tänkta att inspirera fastighetsägare att bidra till en robust grönska i Sundbyberg.

Det är inte möjligt att uppfylla alla mål och tillämpa samtliga strategier på alla platser i staden. Målen och strategierna är heller inte avvägda mot varandra eller mot andra styrande dokument. Det behöver göras i varje enskilt fall och på varje specifik plats.

Grönplanen förmedlar aktuell kunskap. Ytterligare underlag kan behövas fram inför beslut som berör eller påverkar den gröna strukturens olika delar och funktioner inklusive deras betydelse för helheten.

1.2 Styrning och uppföljning

Grönplanen är ett program som har harmoniserats med Sundbybergs stads styrmodell. Efter att en slutversion av grönplanen antagits av kommunfullmäktige är planen vägledande för nämnder och bolagsstyrelser inom deras respektive ansvarsområden.

Implementering av Grönplanen sker i den ordinarie processen för planering och uppföljning inom Sundbybergs stad. På så sätt integreras arbetet med programmet i det ordinarie arbetet och blir inte en sidoordnad styrning.

Grönplanens målbilder och strategier ska vara en utgångspunkt för mål och uppdrag i den årliga budgeten som beslutas av kommunfullmäktige i Sundbybergs stad. Mål och uppdrag kan i sin tur konkretiseras och kompletteras i planeringen för nämnder, bolag och sektorer.

Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad

Remissversion den 31 januari 2025

Faktaruta 1: Vad är ett program och varför heter det "grönplan"?

Ett program är ett av flera dokument som styr arbetet i Sundbybergs stad. Det beskriver vad som ska uppnås inom ett avgränsat område under en viss tid. Ett program innehåller långsiktiga inriktningar och strategier med prioritering av särskilda utvecklingsinsatser. Det beslutas av kommunfullmäktige och är kommunövergripande. Begreppet "grönplan" används i många kommuner för styrdokument som handlar om grönska och grönstrukturfrågor.

Faktaruta 2: Översiktsplan och Program för ett hållbart Sundbyberg

Översiktsplan för Sundbyberg 2030 antogs av kommunfullmäktige 2018. Grönskan är ett av de allmänna intressen som redovisas i översiktsplanen med målbild, strategier och beskrivande texter. Grönplanen är mer detaljerad än översiktsplanen, och har en längre tidshorisont. När översiktsplanen uppdateras eller fördjupas kommer Grönplanen att utgöra ett viktigt underlag. Program för ett hållbart Sundbyberg – lokal agenda 2030 antogs av kommunfullmäktige 2022. Grönplanen verkar i linje med programmets samtliga målbilder.

Faktaruta 3: Grönplanens begrepp för olika gröna områden, stråk och länkar

Följande typer av områden, stråk och länkar ingår grönstrukturen i Sundbyberg:

Strövområde: Stort, sammanhängande grönområde för rofylldhet, motion, naturvärden och vattenkontakt.

Stadspark: Stadens viktigaste park för möten, promenader, aktiviteter och evenemang.

Stadsdelspark: Större park som rymmer många besökare och erbjuder en variation av aktiviteter och miljöer.

Områdespark: Mindre park för möten, avkoppling och lek.

Fickpark: Liten men grön plats i stadsmiljön för lek eller avkoppling.

Grön promenad: Långsträckt, grönt, promenadvänligt stråk i stadsmiljön.

Närnatur: Miljö med naturkaraktär, oftast sparad naturmark

Grönt bostadsområde: Växtligheten präglar kvarteren, medan hus och hårdgjorda ytor utgör en mindre del.

Vatten: De sjöar och vattendrag som rymmer inom kommunen, från mindre bäckar till större vatten.

Promenadlänk: Koppling för gående till strövområde eller grön promenad, exempelvis över större vägar.

Naturlänk: Naturens vägar från strövområdena in i staden.

Grön entré: Plats där människor enkelt kan ta sig in i strövområden.

Skyddat grönområde: Område som är eller utreds som naturreservat, respektive byggnadsminne samt område av riksintresse för kulturmiljövården.

Annat grönområde: Områden som erbjuder vistelsevärden och ekosystemtjänster, men som inte passar någon av de övriga typerna.

Gröna stadsrum: Gaturum och torg med planteringar

2 Förutsättningar och utmaningar

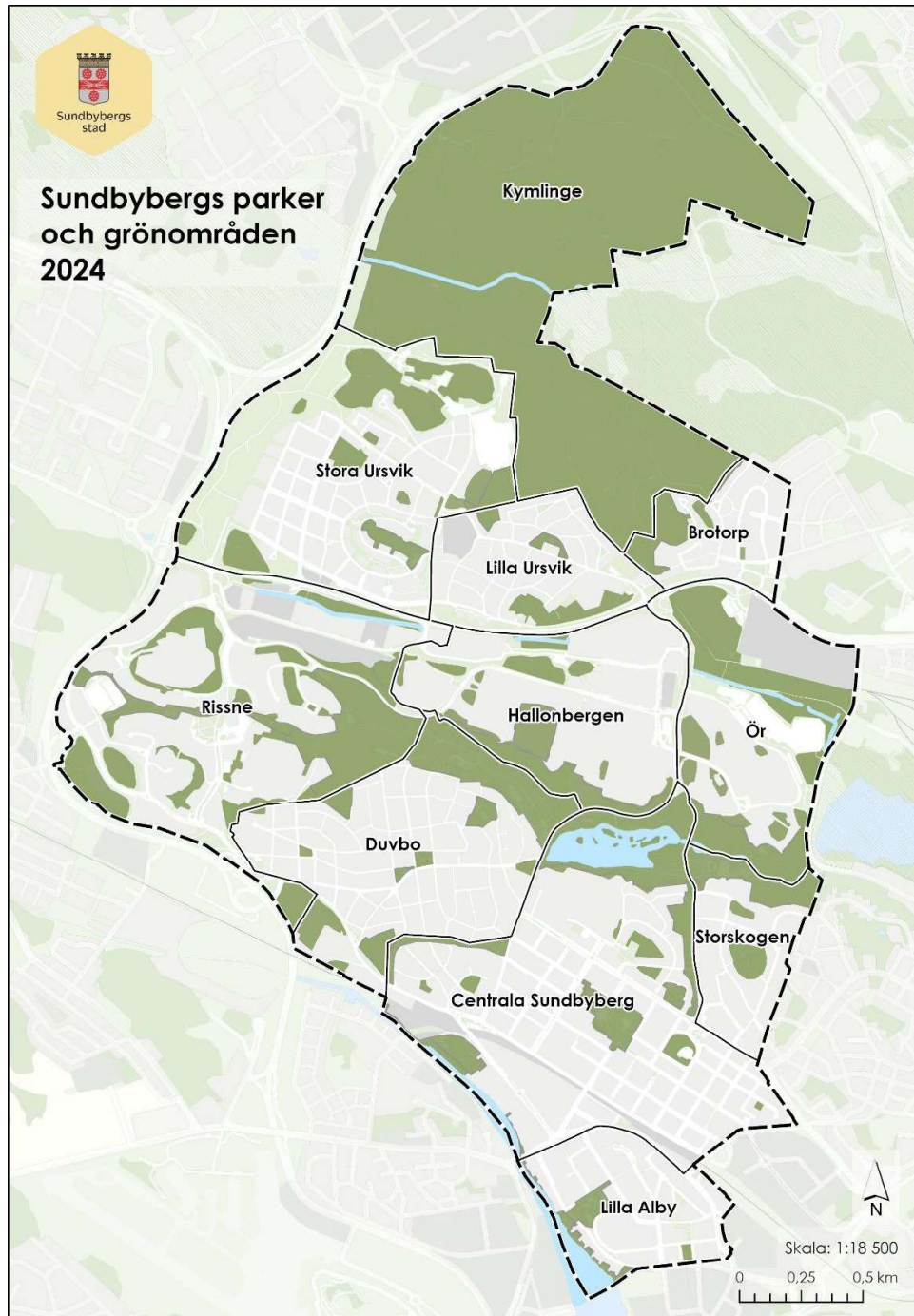
I Sundbyberg är tillgången på bostadsnära grönska, park- och naturmiljöer relativt god, trots att vi är landets till ytan minsta kommun, och den mest tätbefolkade. Staden är ung – nästan all bebyggelse och infrastruktur har tillkommit sedan slutet av 1800-talet. Den mark som för inte länge sedan användes för jordbruk, skogsbruk och militär verksamhet används idag för bostäder, arbetsplatser, trafik och rekreation.

De publika miljöerna och vegetationen i Sundbyberg kommer att utsättas för ett fortsatt förändringstryck. Klimatförändringar, byggprojekt och förlust av biologisk mångfald påverkar i hög grad grönskan. Dessutom förändras över tid vårt sätt att se på grönskan och dess roll i stadsmiljön. Allt fler önskemål och behov kommer att behöva vägas mot varandra i planering, utveckling och förvaltning av stadens gemensamma rum. Mångfunktionalitet kan i vissa fall vara en lösning, men när flera funktioner ska samsas på samma yta följer ofta behov av prioritering och konflikthantering.

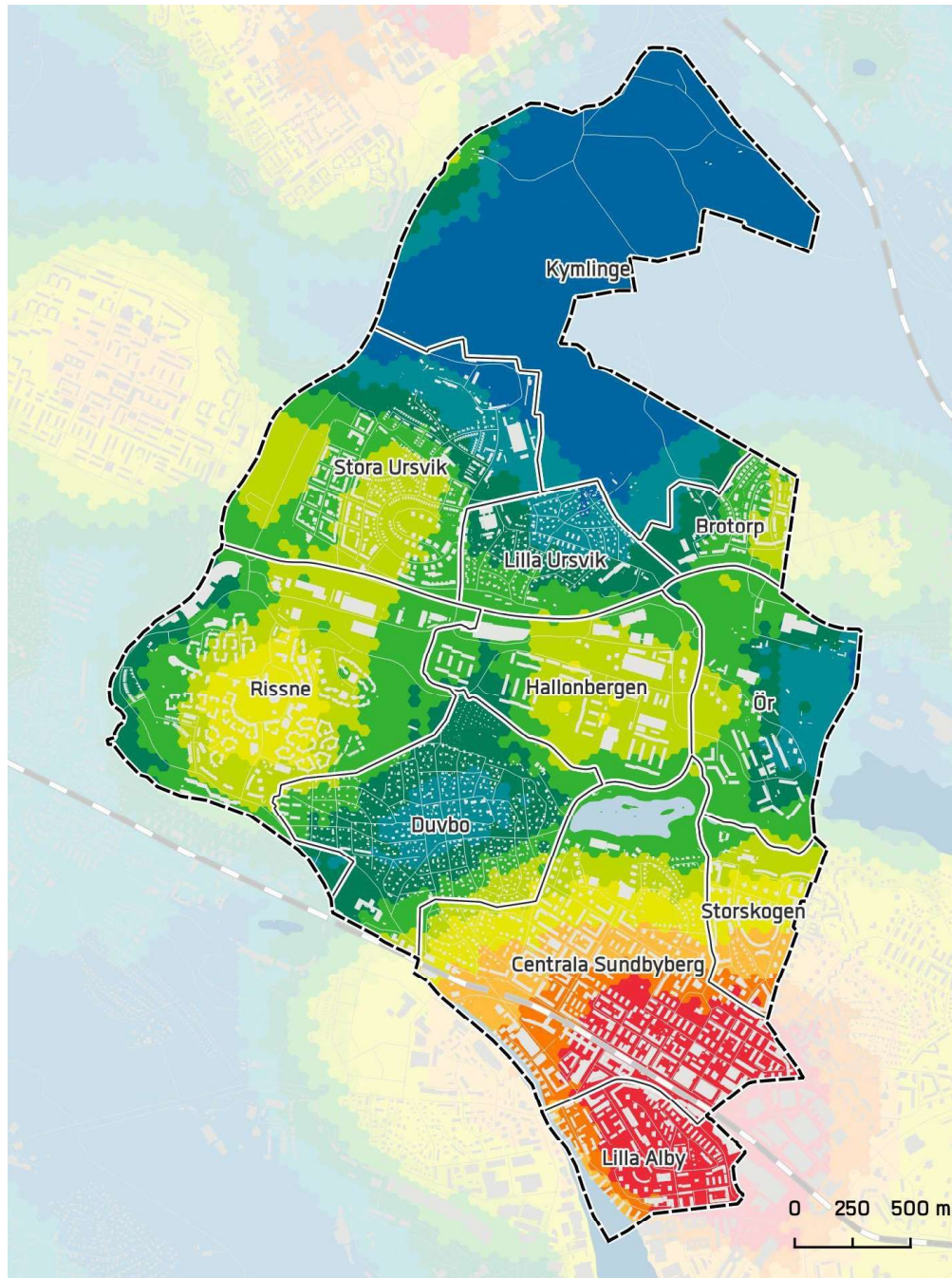
Till grönplanen finns en bilaga med analyskartor och text som beskriver tillgång till och behov av grönområden i Sundbybergs stad 2024. Här nedan beskriver vi några förutsättningar och utmaningar med framåtblick och Sundbybergsperspektiv.

2.1 Stadslandskapet

Fördelningen av gröna miljöer är ojämn i Sundbyberg. De största ytorna med naturmark finns i norr, samtidigt som det finns få anlagda parker där. I södra delen av staden är det glesare mellan grönområdena, och många gator saknar träd och annan växtlighet. Det är också i söder som befolkningstätheten är högst. Sundbybergs stadsdelar är planerade och bebyggda på olika sätt. Det påverkar hur tätbefolkade de är och hur mycket parker och natur som finns mellan bebyggelsen. I några stadsdelar finns grönska på kvartersmark, men få allmänna parker. I andra stadsdelar finns det både naturmark, allmänna parker och gröna bostadsgårdar.

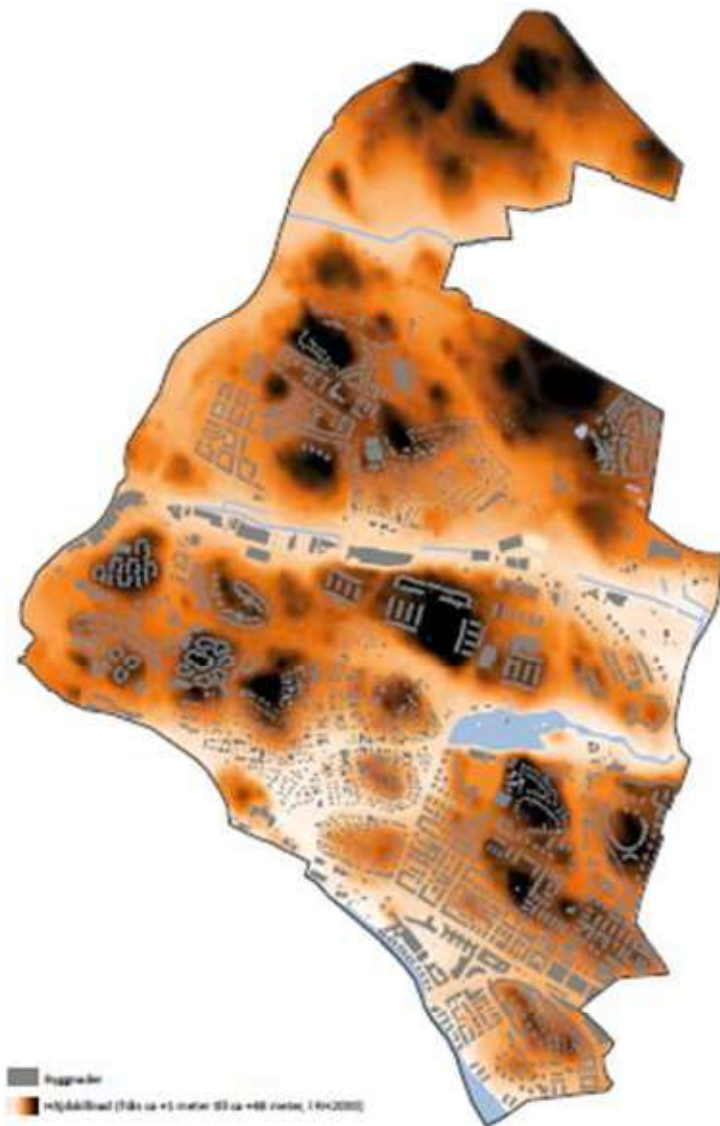

Figur 2. Kartan visar att de flesta parkerna och grönområdena i Sundbyberg finns i stadens norra och mellersta delar. Mycket av grönskan är samlad i sammanhängande grönområden i Kymlinge och Igelbäckens naturreservat, samt från Rissne till Golfängarna.

Figur 3. Kartan visar att de mest tätbefolkade delarna finns i stadens södra delar: i Centrala Sundbyberg, Lilla Alby och södra Storskogen. Röd och orange färg visar hög befolkningstäthet. Blå och grön visar låg täthet. Källa: Aktualitetsprövning av Sundbybergs stads översiktsplan (2023).

Sundbyberg är en kuperad stad. Topografin bidrar till variation och upplevelsevärden, men den begränsar också tillgängligheten. Sundbybergs kombination av tät bebyggelse och kuperad terräng innebär att det finns få stora, plana ytor för lek, spel och evenemang.

Figur 4. Kartan visar topografi. Mörk färg visar högt belägen mark, men ljus färg visar låga markpartier. Nivåskillnaden i staden är från 2 till 48 meter över havet.

Vägar och vatten påverkar rörelsen för människor och djur mot grannkommuner i norr, söder och väster. Enköpingsvägen och dess närområde gör att kopplingarna mellan norra och södra Sundbyberg är begränsade. I söder delar Mälarbanan den södra delen av staden.

Sundbyberg har liten vattenyta och få vattendrag. Vattenkvaliteten är över lag dålig i stadens sjöar, vikar och vattendrag. Det skapar dåliga förutsättningar för fisk och bottenfauna, men också för bad.

2.2 Klimatförändringar

Långa perioder av torka och höga temperaturer stressar växterna och gör dem mer mottagliga för sjukdomar och skadedjur. Nya, mer tåliga arter kan behöva ges plats i staden. Samtidigt får inte invasiva arter sprida sig okontrollerat.

Kraftigare nederbörd ökar behovet av ytor och stråk för att fördröja och leda bort regnvatten. Det kan ofta samordnas med gröna värden, men i vissa fall begränsar det platsens funktion.

2.3 En växande stad

Exploatering av obebyggd mark och förtätning leder till att fler behöver samsas på mindre yta. Det minskar livsutrymmet för växter och djur samt ökar slitage, nedskräpning och störningar genom till exempel ljus och ljud. Även om belysning ökar känslan av trygghet kan det samtidigt störa djurlivet. De många byggprojekten kan ge ett stökigt intryck med skräp i närområdet. I en tätbebyggd stad som Sundbyberg används parker och naturmiljöer ibland för aktiviteter som gör platsen mindre attraktiv för andra besökare.

När flera funktioner ska samsas på samma yta går det inte alltid att skapa de bästa förutsättningarna för varje enskild funktion. Till exempel kan anläggningar för dagvattenhantering vara skrymmande och tillföra nya risker i den offentliga miljön. Kompromisser och prioritering kommer att behöva göras.

2.4 Attityder

Boende och besökare förväntar sig olika funktioner i de publika rummen. Några uppskattar liv, rörelse och förändring. Andra föredrar en lugn och oförändrad miljö.

Vid gestaltning och förvaltning av parker pågår ett skifte från prydligt skötta och öppna miljöer mot vildare, tätare och mer naturlig växtlighet. Det kan vara positivt för bland annat biologisk mångfald. Buskar och tät vegetation kan bidra till kolinlagring, dagvattenhantering och upplevelsevärden som artrikedom och fågelliv. Men det kan också kopplas till skadedjur och otrygghet. Miljöerna riskerar att uppfattas som ovårdade, svåransända och otrygga. Det lite vildare kan vara önskvärt men ändå svårt att acceptera, både bland besökare och bland

dem som sköter de gröna miljöerna. Staden och stadsborna behöver troligen olika typer av miljöer även i framtiden.

2.5 Attraktivitet

Flera av de gröna värden som människor önskar sig är både mätbara och påverkbara i stadsutvecklingen. Tillgång till anlagda parker och skyddad natur kan exempelvis höja värdet på fastigheter. Det är kunskap som vi behöver använda oss av vid förändringar i staden.

Sundbyberg hamnar högt när Sveriges mest hållbara kommuner rankas inom Agenda 2030. Staden har också fått utmärkelser som Årets fotgängarkommun, Årets kulturkommun, Årets cykelkommun och Årets superkommun. Det förpliktar. Vi behöver utvecklas och samtidigt värna det vi har för att fortsatt uppfattas som en attraktiv kommun, där många vill bo och verka. Därför är det viktigt med höga och tydliga ambitioner för vad Sundbybergs stad vill med de publika miljöerna, vattendragen och vegetationen.

3 Målbild för grönskan

Det här avsnittet innehåller mål för grönskan i Sundbyberg. Målen handlar om att möta aktuella och kommande behov hos stadens invånare, om biologisk mångfald och om klimatanpassning. Växter, parker, natur och vatten bidrar till livet i staden på flera sätt. Fungerande ekosystem är grunden till de ekosystemtjänster som vi människor är beroende av.

Tre teman omfattar tillsammans den breda aspekten av gröna frågor, som behöver hanteras i Sundbybergs stads arbete. Till varje tema finns två mål.

Folkhälsa & livskvalitet

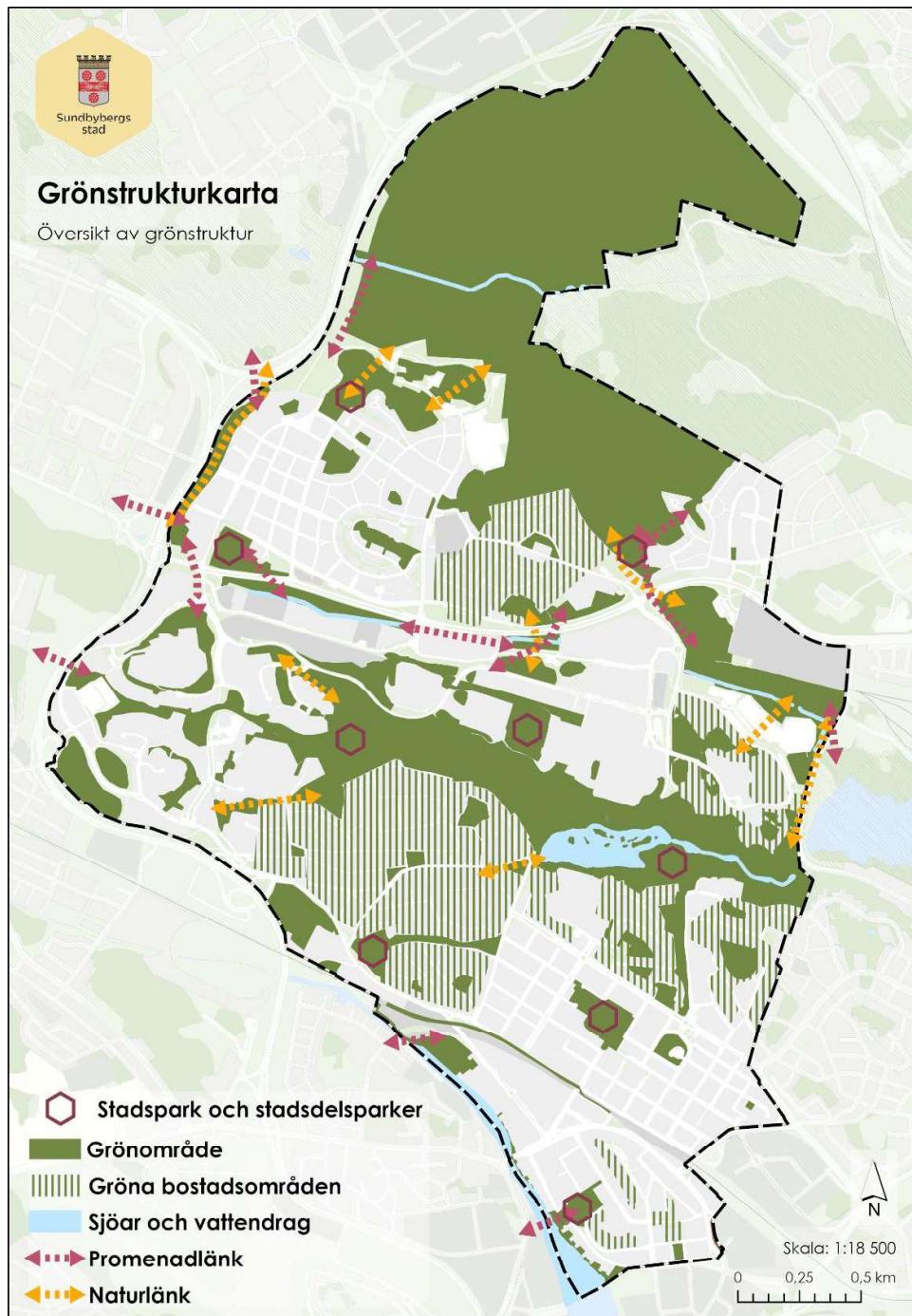
- I Sundbyberg är det nära och lätt för alla att ta sig till gröna upplevelser i vardagen.
- Stadens gröna miljöer är inbjudande, trygga och väl omhändertagna. De lockar till rörelse, möten och avkoppling.

Klimat & miljö

- Gröna miljöer och växtlighet tar hand om dagvatten och ämnen som är skadliga för klimat och miljö.
- Grönskan i Sundbyberg bidrar till klimatanpassning, ett bra lokalklimat och minskad risk för skred och erosion.

Biologisk mångfald & naturvärden

- I Sundbyberg finns livsmiljöer för olika arter i en struktur som stärker naturvärden och gör ekosystemen i staden och regionen tåliga mot förändringar och störningar.
- Alla som bor och vistas i staden kan ta del av intressanta naturupplevelser, så att kunskapen och förståelsen ökar för naturens värde i staden.

Figur 5: Grönstrukturkartan visar en samlad bild av framtida grönstruktur i Sundbyberg. Strövmråden, parker, natur, gröna promenader och andra grönområden visas som mörkgröna ytor. Sjöar och vattendrag visas som blå ytor. Gröna bostadsområden visas som streckade ytor. Stadsdelsparkerna visas som röda hexagoner. Länkar som underlättar för människor att nå viktiga grönområden visas som röstreckade pilar. Länkar som bidrar till att djur kan röra sig från strövmrådena in mot bebyggelsen visas som gulstreckade pilar.

Grönplanens tre teman är kopplade till nationella och globala mål så här:

TEMA:

Figur 6 visar hur ekosystemtjänster och biologisk mångfald bidrar till flera av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, de nationella miljökvalitetsmålen samt Sveriges folkhälsopolitiska mål.

Grönplanens mål är främst en precisering av Översiktsplanen för Sundbybergs målbild för Grönska och vatten av god kvalitet. Målen bidrar till 5 av 17 globala hållbarhetsmål i Agenda 2030, 8 av de 16 nationella miljökvalitetsmålen och 5 av Sveriges 8 folkhälsopolitiska målområden.

Genom strategier och inriktningar för gröna områden, stråk och platser bidrar grönplanen tydligt i två av målbilderna i Program för ett hållbart Sundbyberg – lokal Agenda 2030.

Målbild 1 - En inkluderande stad med jämlika och jämställda livsvillkor 2030.

De av målbildens strategier som är särskilt relevanta för grönplanen är:

- öka tryggheten i stadens offentliga miljöer
- stärka invånarnas delaktighet och inflytande
- tillförsäkra en god tillgänglighet

Inkluderande grönområden och platser bidrar också till samhörighet mellan människor oavsett socioekonomiska, fysiska, psykiska och kognitiva förutsättningar.

Målbild 2 - En god livsmiljö 2030

De av målbildens strategier som är särskilt relevanta för grönplanen är:

- utveckla och öka delaktigheten i stadsutvecklingen
- säkerställa en långsiktig investeringsram, inklusive drift och underhåll, som är ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar
- integrera klimatanpassningsfrågor inom stadsplanering, värna och utveckla grönområdets funktion för dagvattenhantering, biologisk mångfald samt folkhälsa

Målbild 3 – En fossilfri stad 2030

Bra närmiljöer minskar medborgarnas behov av resor för rekreation.

4 Strategier för att nå målen

I det här avsnittet presenteras grönplanens åtta strategier:

- 1 Erbjud parker och natur av god kvalitet som välkomnar alla
- 2 Värna och utveckla de mångfunktionella strövområdena
- 3 Skapa fler stadsdelsparker jämnt fördelade i staden – och låt en bli stadspark
- 4 Gör det attraktivt att promenera till stadens grönområden
- 5 Uppmärksamma övrig stadsnära grönska som del av grönstrukturen
- 6 Lyft fram och värna den biologiska mångfalden
- 7 Dra nytta av grönområden och växter för klimatanpassning och miljö
- 8 Utveckla grönskan utifrån stadsdelarnas förutsättningar och karaktär

Strategierna visar vad vi behöver göra för att nå grönplanens mål genom fysisk planering, riktade åtgärder, förvaltning och förhållningssätt.

4.1 Strategi 1: Erbjud parker och naturområden av god kvalitet som välkomnar alla

Därför är strategi 1 viktig

Strategi 1 visar vägen till målen för Folkhälsa och livskvalitet med hjälp av kulturella ekosystemtjänster.

Parker och grönområden ger möjligheter till lek, promenader och motion som förbättrar den fysiska hälsan. Att vistas, mötas och röra på sig i gröna miljöer reducerar stress och har en positiv effekt på den mentala hälsan. Närhet till parker och grönområden är särskilt viktigt för äldre, barn och personer med funktionsnedsättning.

Kvalitet i parker handlar både om innehåll, utformning och skötsel. Till en parks vistelsevärde bidrar skönhet, rumslighet, rofylldhet, utblickar, sittplatser, tillgänglighet, möjlighet till lek och särskilda aktiviteter, bra mikroklimat och ljudmiljö, trygghet och folkliv.

Parker och naturmiljöer med god kvalitet kan locka fler besökare till längre vistelse, och de kan bidra till hur attraktiv Sundbyberg är för boende, arbetsgivare och besökare. Variation i och mellan områden kan locka fler till utevistelse samt öka trygghet och möjlighet till spontana möten mellan människor.

Skötsel och underhåll är av stor betydelse för platsernas attraktionskraft, trygghet, tillgänglighet och möjligheter till rekreation. I en stad som förtätas kommer slitaget och därmed skötsel- och underhållsbehovet att öka.

Så ska vi arbeta med strategi 1

- Det ska finnas parker med variation och plats för aktivitet, men även miljöer som kan upplevas lugnare och mindre styrda utifrån hur de förväntas användas.
- I planering och förvaltning eftersträvas särskilt god kvalitet i parker och grönområden som används av förskolor och skolor.
- Parker och gröna promenader ska vara inkluderande och tillgängliga för alla.
- Parker bör utformas så att de möjliggör kreativ och spontan lek. Lek i naturmiljöer bör uppmuntras och underlättas.
- Kultur- och fritidsaktiviteter ska kunna utövas i parker, naturmiljöer och stadsrum.
- Viktiga stråk och populära platser ska upplevas trygga även under dygnets mörka timmar.
- Promenader, motion, lek och möten i park- och naturmiljöer ska underlättas även under höst och vinter.
- Park- och grönområden med låg ljudnivå från trafikbuller ska värnas som rofyllda vistelsemiljöer. Vid nyanläggning av parker eftersträvas god ljudmiljö.
- Vid planering och gestaltning av parker och grönområden ska driftvänlighet och framtida kostnader för drift och underhåll vägas in.
- Bibehåll höga vistelsevärden i parker och grönområden som ingår i konceptet Sundbybergs gröna pärlor: gröna platser som erbjuder något extra. Skapa nya pärlor genom nyanläggning och vid utveckling av parker och grönområden.
- Marabouparkens kulturhistoriskt och upplevelsemässigt värdefulla miljö ska bibehållas.
- När staden växer med nya bostäder och arbetsplatser ska parker av god kvalitet säkerställas.

4.2 Strategi 2: Värna och utveckla de mångfunktionella strövområdena

Därför är strategi 2 viktig

Strategi 2 visar vägen till målen för Folkhälsa och livskvalitet, Biologisk mångfald och naturvärden samt Klimat och miljö med hjälp av stödjande, reglerande och kulturella ekosystemtjänster.

Den största delen av grönstrukturen i Sundbyberg är samlad i stadens strövområden. Här finns höga naturvärden och möjligheter för både motion och återhämtning i park- och naturlandskap. Tack vare storleken, läget, växtligheten och vattnet reglerar strövområdena temperatur och vattenflöden och binder koldioxid. De har därigenom

stor betydelse för klimatanpassning och vattenkvalitet. Strövområdena fortsätter i grannkommunerna och ingår i den regionala grönstrukturen.

Så ska vi arbeta med strategi 2

- Strövområdenas storlek och sammanhållenhets värnas.
- Utökat skydd i form av exempelvis naturreservat övervägs.
- Utveckla området mellan Råsta gård och Örvallen till ett strövområde och en länk mellan Råstasjöns och Igelbäckens naturreservat.
- Parkdelar, gångstråk, motionsspår, skyltning och entréplatser utvecklas för att locka fler besökare.
- Skogspartier, bryn, stränder och ängsytor sköts för att gynna biologisk mångfald och naturupplevelser.
- Strövområdena utvecklas för fler brukargrupper.
- Vattenkvaliteten förbättras i samverkan med grannkommuner.

4.3 Strategi 3: Skapa fler stadsdelsparker jämnt fördelade i staden – och låt en bli stadspark

Därför är strategi 3 viktig

Strategi 3 visar vägen till målen för Folkhälsa och livskvalitet med hjälp av kulturella ekosystemtjänster.

Stadsdelsparkerna är vardagsnära, välanvända mötesplatser med ett rikt utbud av aktiviteter som erbjuder något för alla. Det behöver inte finnas en stadsdelspark i varje stadsdel, men så många som möjligt ska ha nära till en stadsdelspark.

Golfängarna har en särställning bland stadens parker tack vare sin storlek, sitt centrala läge och sin rika park- och naturmiljö.

Så ska vi arbeta med strategi 3

- Skapa nya stadsdelsparker norr om Enköpingsvägen för stadsutvecklingen i Stora Ursvik och Brotorp.
- Skapa en stadsdelspark på Duvmossen i samband med stadsutvecklingen i Sundbybergs nya stadskärna.
- Stadsdelsparkerna ska erbjuda variation i karaktär och innehåll.
- Stadsdelsparkerna ska förvaltas och utvecklas i takt med användande och nya behov.

- Utveckla Golfängarna till Sundbybergs stadspark, samtidigt som området fortsätter att vara ett naturreservat för naturvärden och naturupplevelser.

4.4 Strategi 4: Gör det attraktivt att promenera till och i stadens grönområden

Därför är strategi 4 viktig

Strategi 4 visar vägen till målen för Folkhälsa och livskvalitet med hjälp av kulturella ekosystemtjänster.

Promenad och jogging är de populäraste formerna av utomhusmotion. Ett sammanhängande nät av gångvägar i grön miljö ger bättre möjligheter för fler att röra på sig. Intressanta målpunkter kan locka till nya promenadupplevelser.

Attraktiva gång- och cykelvägar och tydliga och välkomnande entréer till strövområden och stadsdelsparker stärker park- och naturupplevelsen och lockar fler besökare. Hundägare tillhör de flitigaste besökarna av grönområden och stråk. Genom att de är ute även när det är mörkt bidrar de till trygghet.

De gröna promenaderna är en viktig del av grönstrukturen utifrån människors rörelse, särskilt där de är kopplade till strövområdena. De skapar förutsättningar för mer vardagsmotion, fler möten i grön miljö och bättre kontakt mellan bostäder och grönområden.

Så ska vi arbeta med strategi 4

- Gångstråk till skolor, förskolor och kollektivtrafiknoder bör utvecklas med grönska, skönhet och lekfullhet för mer kroppsrörelse och mindre biltrafik.
- Utveckla de gröna promenaderna med upplevelsevärden, sittplatser och tillgänglighet, och skapa nya gröna promenader där förutsättningar finns.
- Utveckla attraktiva länkar över barriärer till viktiga gröna områden och stråk.
- Utveckla bra promenadstråk och vandringsvägar i och till större parker, strövområden och naturmark.
- Använd konceptet Sundbybergs gröna pärlor för att locka fler att röra sig till gröna platser.
- Förbättra skyltning och entréer till parker och grönområden.
- Uppmärksamma och förbättra utsiktsplatser och andra målpunkter.

4.5 Strategi 5: Uppmärksamma övrig stadsnära grönska som del av grönstrukturen

Därför är strategi 5 viktig

Strategi 5 visar vägen till målen för Folkhälsa och livskvalitet, Biologisk mångfald och naturvärden samt Klimat och miljö med hjälp av stödjande, reglerande, försörjande och kulturella ekosystemtjänster.

Strövområden, stadsdelsparker och gröna promenader är de tydligaste delarna i grönstrukturen, men inte de enda:

Områdesparker, fickparker och närnatur är viktiga komplement för vardagsrekreation, särskilt för yngre barn, äldre och funktionshindrade som har svårt att ta sig längre sträckor. Miljöerna bidrar till bättre mikroklimat och dagvattenhantering, och de fungerar som livsmiljö för vissa djurarter. De är också viktiga för stadsbilden.

I gatumiljö, på torg och mindre platser i stadsmiljön kan träd, planteringar och växtbäddar förbättra mikroklimatet, ge upplevelsevärden nära bostaden, skapa bättre promenadstråk och bidra till dagvattenhantering.

Begravningsplatsen, Kyrkoparken och odlingsområdena vid Duvbo och Lilla Ursvik är mötesplatser med flera gröna värden. Stadens idrottsplatser är mötesplatser och viktiga för fysisk aktivitet utomhus, men de har ofta lite vegetation och bidrar med få ekosystemtjänster.

Grönska i trädgårdar och på bostadsgårdar bidrar till upplevelsevärden, klimatanpassning och biologisk mångfald. Hur fastighetsägare vårdar och utvecklar sin mark är av stor betydelse för grönstruktur och ekosystemtjänster. I några stadsdelar finns en stor del grönska på kvartersmark, mellan husen. Det kallar vi Gröna bostadsområden i grönplanen. Där präglar ”kvartersgrönskan” miljön och ger en sammanhängande bas, medan hus och hårdgjorda ytor upptar en mindre del av ytan.

Skol- och förskolegårdarnas friyta utgör en potential i stadens grönstruktur och är viktig för barnens utveckling och hälsa.

Så ska vi arbeta med strategi 5

- Områdesparker och fickparker ska förvaltas och utvecklas som attraktiva mötesplatser.
- Närnatur ska skyddas och förvaltas för naturupplevelser i vardagen.
- Vid planering och utformning av nya gator ska utrymme säkras för planteringar, träd och växtbäddar.

- Befintliga gator och platser i kvartersstad kompletteras med nya träd och växtbäddar när möjlighet ges.
- Enstaka träd och grupper av träd som är av betydelse för stadsbilden ska värnas.
- Ytor och remsor av natur längs med vägar och spår omhändertas så att de kan bidra med ekosystemtjänster så som pollinering, dagvattenhantering och upplevelsevärden.
- Sundbybergs stad ska samverka med andra fastighetsägare och informera om den privata markens funktion som en del av grönstrukturen och en helhet. I gröna bostadsområden bör karaktären bevaras genom att häckar, buskar och stora träd värnas. Nya träd bör planteras och marken bör inte hårdgöras.
- Sundbybergs stad ska samverka med fastighetsägare för skol- och förskoleverksamhet i syfte att stärka fastighetens utemiljö beträffande bättre mikroklimat, ökad andel vegetation, lekvärdesfaktor och verksamhetsanpassad miljö.
- Intill idrottsytor kan träd och annan vegetation skapa bättre mikroklimat och därmed attraktiva mötesplatser och möjlighet till återhämtning.
- Grönytefaktor för kvartersmark ska användas i detaljplaner, genomförandeavtal och bygglov för ekosystemtjänster på gårdar, förgårdsmark, tak och väggar.
- Där marklov krävs för nedtagande av träd ska Sundbybergs stad informera om trädens betydelse, samt begära kompensationsåtgärder där det är möjligt.

4.6 Strategi 6: Lyft fram och värna den biologiska mångfalden

Därför är strategi 6 viktig

Strategi 6 visar vägen till målen för Biologisk mångfald och naturvärden med hjälp av stödjande och kulturella ekosystemtjänster.

Fungerande ekosystem med en rik biologisk mångfald är en förutsättning för att staden ska tåla förändringar. Hotade arter kan ha en plats i stadens naturmiljöer, och med tiden sprida sig till omgivande skogs- och jordbrukslandskap. Ekologiska samband är betydelsefulla både inom Sundbyberg och mot grannkommuner.

I en tät stad är både närnatur och större naturområden av stort värde för naturupplevelser och naturpedagogik.

Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad
Remissversion den 31 januari 2025

Så ska vi arbeta med strategi 6

- Ekologiska länkar och områden med höga naturvärden värnas i planeringen.
- Områden som lämpar sig för återställande av natur ska identifieras och utvecklas.
- Arter och biotoper av regionalt intresse ska uppmärksammas och värnas i naturvård och stadsplanering.
- Äldre tallar och ekar är särskilt värdefulla. De ska skyddas och ges utrymme för tillväxt och solinstrålning. Sammanhållna miljöer med äldre tallar och ekar ska värnas.
- Bestånd med ädellövträd och blommande träd och buskar ska gynnas och nyplanteras.
- För både tall, ek och ädellövträd är sambanden mellan miljöer viktiga att upprätthålla. Även enstaka träd som bedöms avgörande för att insekter ska kunna förflytta sig och överleva ska skyddas.
- Stadens vattenmiljöer är värdefulla och ska utvecklas för ökad biologisk mångfald.
- Insatser för pollinerare och andra insekter ska göras både lokalt i grönområden och på en strategisk nivå i staden.
- I stadens parker och grönområden kan skötselmetoder som gynnar biologisk mångfald användas. Delar av parker och grönytor kan kompletteras med fler träd, ängsytor, flerskiktad vegetation och en variation av arter. Hänsyn ska tas till viktiga parkfunktioner och upplevelsevärden.
- När gröna miljöer tas i anspråk ska en skadelindringstrappa användas. I de fall det inte går att undvika att skada en miljö eller ett träd ska kompensationsåtgärder vidtas.
- Natur ska finnas nära så många bostäder, skolor och förskolor som möjligt. Närnatur spelar en viktig roll som komplement till naturmarken i strövområdena.
- Biologiska värden lyfts fram för stadens invånare genom pedagogisk information om arter och synliggörande av biotoper.

4.7 Strategi 7: Dra nytta av grönområden och växter för klimatanpassning och miljö

Därför är strategi 7 viktig

Strategi 7 visar vägen till målen för Klimat och miljö med hjälp av reglerande ekosystemtjänster.

Stadens grönska hanterar nederbörd genom att fördröja och reglera vattenflöden. Det minskar risken för översvämningar och behovet av teknisk infrastruktur.

Grönska minskar effekten av buller och renar stadens luft.

Träd, vattenytor och grönska i staden sänker temperaturen lokalt genom skugga och avdunstning och bidrar till ett behagligt mikroklimat. Växtlighet minskar risken för erosion.

Så ska vi arbeta med strategi 7

- Grönstrukturens reglerande ekosystemtjänster ska värnas och stärkas för att möta effekterna av ett förändrat klimat.
- Naturbaserade lösningar kan användas i stadsmiljön för att hantera utmaningar kring klimat och miljö. Utgå från platsen förutsättningar.
- Befintlig stadsgrönska ska underhållas och kompletteras med nya träd och flerskiktad vegetation för att skapa miljöer som binder kol och koldioxid. Mark, vattenytor, våtmarker och bevuxna strandzoner spelar även en viktig roll för att binda miljöfarliga ämnen.
- Miljöer som fungerar temperaturreglerande ska värnas och utvecklas. Växtlighetens klimatregerande funktion bör beaktas, inte minst i nyanlagda, hårdgjorda miljöer.
- Växter som kan fånga upp partiklar och öka syrehalten kan användas på utsatta platser där behov av luftrening är särskilt viktigt.
- I planering och gestaltning ska lågt liggande terräng utnyttjas för hantering av stora nederbörds mängder och skyfall. Särskild fokus ska vara på ytor som identifieras i analyser.
- Parker och grönområden ska så långt som möjligt omhänderta dagvatten lokalt för en god vattenbalans.
- Det synliga dagvattnet ska gestaltas för en positiv upplevelse och möjliggöra mer växtlighet i stadsrummen.
- Mark längs vattendrag stabiliseras med hjälp av växtlighet.

- Befintliga vegetationsklädda sluttningar värnas för att begränsa erosion och dess konsekvenser vid kraftiga skyfall och översvämningar.
- Växtlighet används för att minska risken att vattendragen torkar ut sommartid.

4.8 Strategi 8: Utveckla grönskan utifrån stadsdelarnas förutsättningar och karaktär

Därför är strategi 8 viktig

Strategi 8 visar vägen till målen för Folkhälsa och livskvalitet, Biologisk mångfald och naturvärden samt Klimat och miljö.

Sundbybergs stadsdelar har alla sina egna karaktärer och kvalitéer, som till stor del kommer av landskapet och bebyggelsen. Variationen i karaktär mellan de olika stadsdelarna är värdefull, men för de boende är det angeläget att åtgärda stadsdelens brister på gröna miljöer eller vistelsevärden.

Strövområdena ligger mellan stadsdelarna och binder samman dem. Läs mer om dem i avsnittet Grönskan i stadsdelarna.

Så ska vi arbeta med strategi 8

- Bevara befintliga grönområden och skapa nya där behov och möjlighet finns.
- Vid detaljplane- och programarbete analyseras lokala förutsättningar för grönskan att ta plats. Tillgång och behov av gröna miljöer analyseras. Planer och program bör förbättra situationen i stadsdelen.
- Gestaltning av nya gröna miljöer och utveckling av befintliga miljöer bör göras utifrån platsens förutsättningar samt stadsdelens behov.
- Bevara befintliga gatuträd och tillför ny växtlighet som en av flera viktiga funktioner i gaturummet. Det är särskilt viktigt i de delar av Sundbyberg där gatuträden är få, där det finns behov av lokal dagvattenhantering, eller där avståndet till parker och närnatur är stort.

5 Kartor och inriktningar för gröna områden, stråk och platser

Det här avsnittet handlar om hur grönskan bör användas, tas om hand och utvecklas när staden växer. Text och kartor redovisar både de gröna områden, stråk och platser som finns idag och de som föreslås tillkomma.

Inledningsvis redovisas några kvantitativa riktvärden att sträva efter i fysisk planering, förvaltning och vid riktade åtgärder.

Därefter följer fyra kartor med tillhörande texter. Kartorna ger överblick av vilka områden, stråk och platser som är betydelsefulla för vistelse, promenad, natur respektive skyddad grönska. Texterna som följer varje karta ger kvalitativ vägledning genom beskrivningar av och inriktningar för alla områden, platser och stråk.

5.1 Kvantitativa riktvärden

Sundbybergs stad ska i den fysiska planeringen sträva efter att uppnå nedanstående riktvärden för avstånd till och storlek på parker, med mera. Avsteg ska motiveras i samband med beslut. För vägledning angående kvalitet, se beskrivning för respektive område eller områdestyp.

5.1.1 Riktvärden för avstånd till strövområden och parker från bostad

- Alla ska nå ett grönområde inom 300 meters promenadväg, eller 200 meter fågelvägen från bostaden. Som grönområde räknas strövområden, parker och närnatur som är större än 2000 m². Hänsyn tas till barriärer.
- Alla ska ha en entrépunkt till en stadsdelspark inom 500 meter fågelvägen från bostaden. Hänsyn tas till barriärer.
- Alla ska kunna nå en entrépunkt till ett strövområde inom 1 km fågelvägen från bostaden.

5.1.2 Riktvärden för storlek på parker

- En stadsdelspark bör vara minst 20 000 m² (2 hektar) och minst 50 m bred
- En grön promenad bör erbjuda minst 500 m sammanhängande längd av grönska. Grönska och gångväg bör tillsammans vara minst 10 m bred.

5.1.3 Kvantitativa riktvärden för lekplatser

- Alla bör nå minst en stadsdelslekplats inom 500 meter, alternativt en områdeslekplats inom 300 meter. Avståndet mäts fågelvägen från bostaden.
- En stadsdelslekplats är ca 2 000 m², riktar sig till en bred åldersgrupp och har en samlande funktion för ett större område i staden.
- En områdeslekplats är ca 1 500 – 2 000 m², erbjuder varierad lek för barn upp till 9 år och fungerar som en samlingspunkt i området.

5.1.4 Andra kvantitativa riktvärden som bidrar till en välfungerande grönstruktur

- Krontäckning bör vara minst 30% i staden som helhet och i respektive stadsdel. Krontäckningen ska inte minska över tid.
- Det ska finnas minst 1 träd per 10 parkeringsplatser på sammanhängande parkeringsytor, och minst 1 träd per 5 parkeringsplatser längs gator.
- Minst 3 träd bör synas från bostaden på allmän plats eller kvartersmark. Detta riktvärde är svårt att följa upp, men det bör vara en ambition i Sundbybergs stads och fastighetsägares planering och förvaltning.
- Grönytefaktor för kvartersmark enligt Sundbybergs stads riktlinje ska användas i detaljplanering och bygglov.
- För att anses ha god kvalitet bör gröna gaturum ha minst 8 träd/kvarterslängd. Normal kvalitet motsvarar 4 träd/kvarterslängd. 2-3 träd/kvarterslängd kan anses ge viss kvalitet. Dessa riktvärden kan användas i planering av nya och utveckling av befintliga gaturum.

5.2 Kvalitativ vägledning för områden, stråk, platser och länkar

På följande sidor redovisas områden, stråk och platser på fyra kartor med tillhörande beskrivning och vägledning för kvalitet. Kartor och texter har följande ordning och gruppering:

Vistelsekartan

- A. Strövområde
- B. Stadspark
- C. Stadsdelspark
- D. Områdespark
- E. Fickpark
- F. Annat grönområde

Promenadkartan

- G. Grön promenad
- H. Grön entré
- I. Promenadlänk

Naturkartan

- J. Närnatur
- K. Vatten
- L. Naturlänk
- M. Grönt bostadsområde

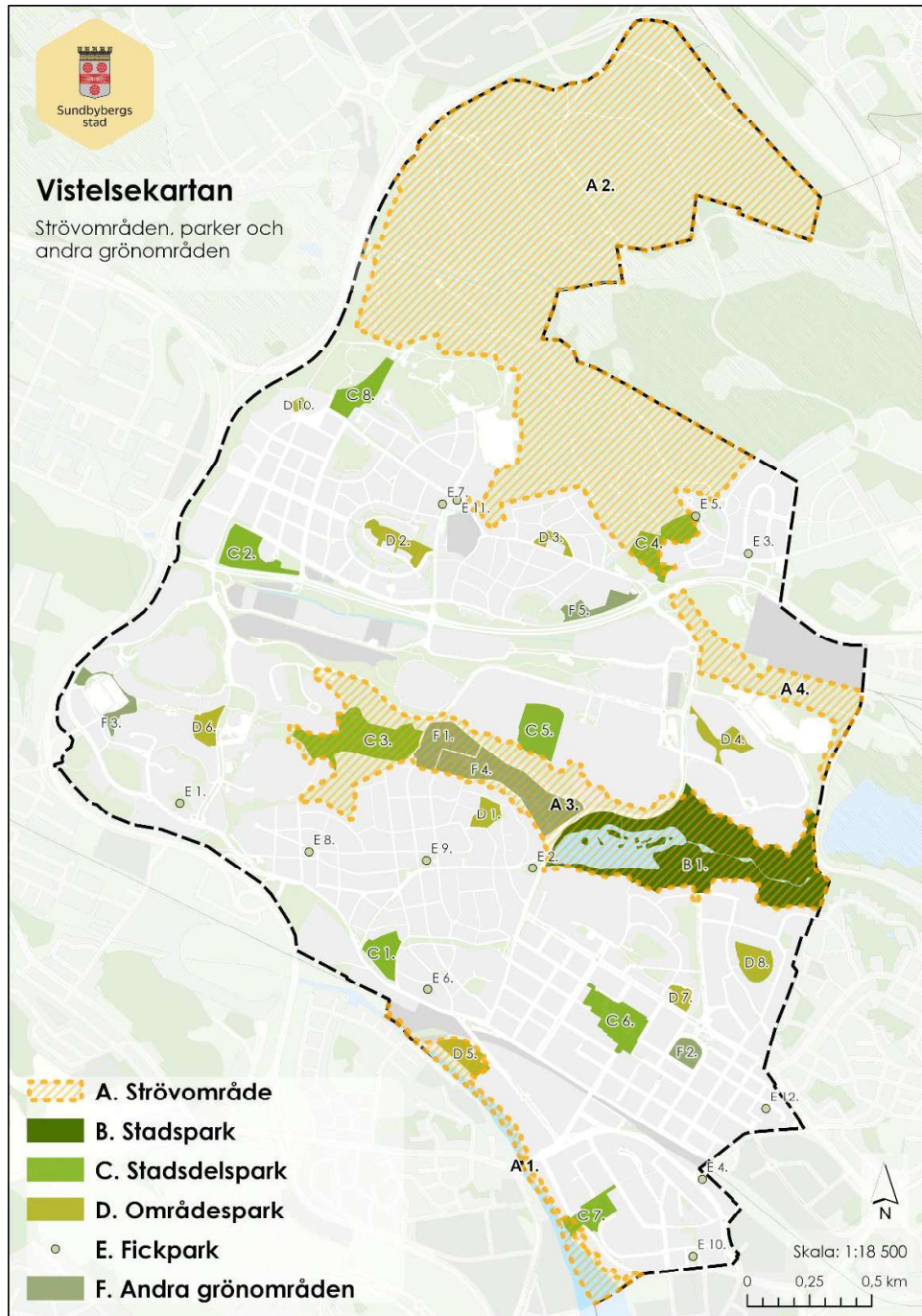
Skyddskartan

- N. Skyddat grönområde

Vissa platser i staden kan ingå i flera av typerna ovan. Information om platsen kan därför finnas på flera ställen. Exempelvis är Lötsjön vatten, men den ingår också i ett naturreservat och en stadsdelspark som föreslås bli stadspark. Närnatur kan förekomma i parker, gröna bostadsområden och strövområden, men också för sig själv.

Inom varje typ eller grupp numreras och presenteras områdena i bokstavsordning (undantag finns).

Beskrivningarna gäller 2025 och kommer att bli inaktuella. De bör ses över i kommande uppdateringar av grönplanen. Även vägledningarna kan behöva ses över med tiden.

Figur 7: Vistelsekartan visar var i Sundbyberg det i framtiden ska finnas strövmråden, olika parker samt andra grönområden som har betydelsefulla vistelsevärden. Områdena är numrerade och beskrivs i listan som följer på kommande sidor.

5.2.1 Strövområde

Strövområdena är grönområden med stora ekologiska och rekreativa värden i en sammanhängande struktur av grönska och vatten. De sträcker sig genom Sundbyberg längs de östvästliga dalgångarna, och är kopplade till regionens gröna och blå infrastruktur. Stadens naturreservat ingår i strövområdena, liksom flera uppskattade promenadstråk, parker och andra gröna målpunkter. I Översiktsplan för Sundbyberg 2030 kallas strövområdena Gröna och blå band.

Övergripande vägledning för stadens strövområden

Strövområdena är den största tillgången i Sundbybergs grönstruktur tack vare storlek, längd, sammanhållenheter, geografiska spridning samt variation av miljöer och funktioner. Planering och arbeten inom och intill strövområdena måste ta hänsyn till allt detta.

Skötsel ska gynna biologisk mångfald, varierade landskapstyper samt vattenkvalitet, men också parkkvaliteter där de finns. Spår, promenadvägar, leder och anläggningar för motion, återhämtning, naturpedagogik och naturupplevelser utvecklas kontinuerligt, liksom rast- och sittplatser. Entréer från bebyggelsen till strövområdena förtydligas, bland annat med skyltning (se även Gröna entréer under Promenadkartan). Buller begränsas och nya bullerkällor undviks. Cykelvägar lokaliseras och utformas med hänsyn till vistelsevärden, naturvärden och gående. Dagvattenhantering och tekniska anläggningar lokaliseras och gestaltas med hänsyn till natur- och upplevelsevärden.

A 1. Bällstaviken

Ett smalt strövområde som erbjuder rekreation, naturvärden och promenad längs ett större vattendrag i bebyggd miljö. Området löper längs några av Sundbybergs mest tätbefolkade delar, och trots dess begränsade bredd och urbana karaktär har det stor betydelse för många människor. Här finns en rik variation av båtliv, bryggor, promenadstråk, strandvegetation och trädgårdsinslag.

Strövområdet är kopplat till promenadvägar i andra gröna, vattennära miljöer i Solna och Stockholm. I strövområdet ingår Marabouparken, Strandtorget och Strandpromenaden. Bällstaviken och Bällstaån utgör gräns och barriär mot Stockholm, men de är också Sundbybergs länk till Mälaren och dess stränder. Vattnet och stranden har en viktig plats i Sundbybergs industrihistoria.

Mellan Bällstabro och bron mot Annedal och finns bryggor med båtplatser och relativt lite växtlighet. På sikt ska en ny park anläggas intill Marabouparken och bryggor, strandzon och promenadväg ska förbättras. Söder om Bällstabro finns solbryggor, promenadmöjligheter samt flera stora träd.

A 2. Igelbäckens naturreservat och norra Kymlinge

Ett stadsnära strövområde i skogs- och kulturlandskap för rekreation, motion, rofylldhet och naturvärden. Strövområdet är en del av Järvakilen och övergår i ett naturreservat i Solna och ett kulturresevat i Stockholm. Genom landskapet löper många motions- och upptäckarspår i det som kallas Ursviks motionsområde. Området utgör en femtedel av kommunens yta.

Större delen av strövområdet (knappt 1,3 km² av ca 1,8 km²) är naturreservat, inrättat 2004 för att bevara området för natur- och kulturupplevelser, friluftsliv, rekreation och social samvaro. Samtidigt ska Igelbäcken skyddas och ges förutsättningar som ett levande vattendrag där skyddsvärda arter ska få förutsättningar att finnas kvar. Igelbäcken är ett viktigt fisklek- och uppväxtområde för bland annat grönlång.

Enligt översiktsplanen ska marken norr om reservatet utredas som eventuellt utvidgat reservat. Det statliga fastighetsbolaget Vasakronan äger skogsmarken både inom och intill reservatet i Sundbyberg. Under perioder har det funnits planer för bebyggelse och en tunnelbanestation i området. Delar av naturområdet i norr och söder undantogs därför vid bildandet av naturreservat. Stadsutvecklingsplanerna kan förklaras med de möjligheter som erbjuds genom den befintliga tunnelbanelinjen samt närheten till både Stockholms centrala regionkärna och den regionala stadskärnan i Kista. Samtidigt ökar områdets värde för rekreation i och med pågående och planerad förtätning och utbyggnad i Stockholm, Solna och Sundbyberg. Sundbybergs stad bedömer att området är viktigare som obebyggt än för stadsutveckling.

A 3. Lötsjöstråket

Strövområde längs dalgång med rekreations- och naturvärden i ett varierat parklandskap och skogspartier. Området är centralt beläget i Sundbyberg och väl integrerat i stadsbebyggelsen.

Lötsjön och Golfängarna i öster är ett naturreservat och en rymlig park med en fågelsjö. Reservatets syfte är att långsiktigt tillgodose behovet av områden för friluftslivet liksom behovet av att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer och främja biologisk mångfald. Det centrala, tätortsnära park-, natur- och friluftslivsområdet ska bevaras för alla de människor som bor eller vistas i närområdet och erbjuda möjligheter till friluftsliv, natur- och kulturupplevelser och social samvaro. Syftet är också att långsiktigt länka samman Lötsjön-Golfängarna i Sundbyberg med Råstasjöns naturreservat i Solna.

Rissne ängar i väster är en stadsdelspark med park- och naturmiljöer. I Lötsjöstråket ingår även Duvbo koloniområde, Sundbybergs

begravningsplats och en skogssluttning med natur- och upplevelsevärden söder om Hallonbergen. Sluttningen, koloniområdet och Rissne ängar utreds som eventuellt nytt naturreservat.

För den som rör sig genom Lötsjöstråket är variationen mellan de olika delområdena en stor kvalitet, liksom att det är i det närmaste fritt från biltrafik. Det finns populära stråk för promenad, löpning och cykel och generösa ytor för lek, picknick, aktivitet och evenemang.

Strövområdet gränsar till och har entrépunkter i flera stadsdelar (Rissne, Hallonbergen, Duvbo, Centrala Sundbyberg, Storskogen och Ör) samt till Råstasjöns naturreservat Solna. I och med att Lötsjöstråket kopplar till grönska i flera stadsdelar samt till Råstasjöns naturreservat Solna är det del i ett stort funktionellt område för biologisk mångfald.

A 4. Råsta dalgång

Tillkommande strövområde. Dalgången mellan Råsta gård och Ör utvecklas för rekreation, naturvärden och dagvatten- och skyfallshantering.

Genom området rinner Norra Råstabäcken (Madenbäcken). Både bäcken och lågt liggande mark i närområdet har stor översvämningssrisk som behöver hanteras. Kring Råsta gård finns fornminnen, hagmark, äldre trädgårds- och gårdsmiljö.

I söder finns Örvallens idrottsområde, som planeras att utvecklas med idrottsfunktioner och bostadsbebyggelse, och söder om det ligger Ör med stor andel grönska. I öster, på andra sidan Sjövägen, finns Råstasjöns naturreservat i Solna. Råsta dalgång förbinder rekreations- och naturmiljöer i Igelbäckens naturreservat med Råstasjöns naturreservat. Koppling finns även vidare till Lötsjön-Golfängarnas naturreservat och till gröna miljöer i Ör.

Området ska erbjuda både naturupplevelser och kulturhistorisk miljö. Förslaget är att strövområdet utvecklas med dagvattendammar och extensiva grönytor, så som ängs- och hagmark och mindre skogspartier. Framkomligheten för promenad och jogging förbättras, liksom sittplatser.

5.2.2 Stadspark

En stadspark är ett generöst, samlande och grönt vardagsrum. Läget i staden är centralt och lättillgängligt. Parken är välbekant och alla kan känna sig välkomna. Området kring Lötsjön och Golfängarna uppfyller de flesta förväntningar man kan ha på en stadspark, och det kan utvecklas för ytterligare kvaliteter.

B 1. Stadsparken

Tillkommande stadspark. Golfängarna (med Lötsjön) är både en stadspark och ett naturreservat. Parken är också en av Sundbybergs stadsdelsparker, och ingår i strövområdet Lötsjöstråket.

Stadsparken har en variation av funktioner och miljöer. Parken är en mötesplats för små och stora sällskap, den är promenadvänlig, stimulerar till lek och rörelse, samtidigt som den erbjuder höga upplevelsevärden. Det finns många sittplatser och ett väl fungerande nät av gångvägar. Att parken även är ett naturreservat för stadsnära rekreation och naturupplevelser gör den unik som stadspark.

Vid förvaltning och utveckling tas hänsyn till både natur- och rekreationsvärden. Parkdelar och naturmark är väl omhändertagna för att gynna både upplevelsevärden och biologisk mångfald. Nya funktioner, platser, stigar och gångvägar kan anläggas, så länge de överensstämmer med reservatets syfte, och så länge parkområdet upplevs som rymligt. En utvecklingsplan ska finnas för stadsparken som visar på förutsättningar, behov och möjligheter.

Lötsjön och Golfängarna är ett nav i Sundbybergs grönstruktur. Härifrån finns gröna kopplingar till hela staden. Parkens mest aktiva del finns mellan Lötsjön och bangolfen. Här kan förändringar och upprustning behöva ske med täta intervaller, både utifrån nya behov och högt slitage.

Det lågt liggande grönområdet är viktigt för stadens dagvattenhantering och ur översvämningsspektiv. Nya anläggningar kommer att behövas för detta. De ska lokaliseras och gestaltas med hänsyn till natur- och upplevelsevärden och bli ett positivt inslag i miljön.

5.2.3 Stadsdelspark

En stadsdelspark är en större park med många funktioner där alla känner sig välkomna. Stadsdelsparkerna är vardagsnära och välanvända mötesplatser med ett rikt utbud av aktiviteter. De erbjuder något för alla. Det behöver inte finnas en stadsdelspark i varje stadsdel, men så många som möjligt ska ha nära till en stadsdelspark. Se även strategi 3 i avsnitt 4.3 och kvantitativa riktvärden, avsnitt 5.1.

Övergripande vägledning för stadens stadsdelsparker

Många grupper kan använda parken samtidigt. Funktionerna riktar sig inte till bara en viss målgrupp. Barn, familjer och äldre kan hitta platser och upplevelser som lockar till längre besök. Miljön är till för både aktiv och rofylld vistelse.

Stadsdelsparken är lätt att hitta och ta sig till för gående och med cykel. Möjlighet till parkering för personer med funktionshinder finns i anslutning till parken och det bör vara nära till kollektivtrafik.

Stadsdelsparken erbjuder både soliga och skuggiga delar, plats för möten, skönhetsupplevelser samt lek- och aktivitetsytor. Bullernivåerna är låga i större delen av parken. För att parken ska upplevas trygg är den väl belyst, välskött, välbesökt, och den inre parkmiljön påverkas inte av trafikrörelser. Stadsdelsparken har en bra balans mellan överblickbarhet, grönska och rumslighet.

Riktvärden för kvalitet

I första hand ska det här uppnås:

- Minst 2000 m2 sammanhängande och plan gräsyta för lek, picknick och solbad
- Stadsdelslekplats eller annan rymlig lekmiljö som är attraktiv för flera åldrar
- Promenadvägar och variation av sittplatser
- Plats för evenemang
- Plats för folkliv
- Plats för rofylldhet
- Plats för motion
- God tillgänglighet på viktiga gångstråk och aktivitetsytor
- Minst två tredjedelar av ytan har bullernivåer under 55 dB, och det finns platser i parken med maxnivå 50dB.
- Sol och skugga
- Hållbara material och lösningar
- Välskött
- Väl belyst
- Parken bör ha toalett, åtminstone sommartid

En stadsdelspark ska även innehålla minst fem av följande:

- Naturinslag för upplevelser och pedagogik
- Möjlighet att odla eller skörda
- Vatteninslag, till exempel barnbad, vattenlek eller vattenkonst
- Ytor möjliga för olika aktiviteter, t ex basket, mindre bollplan, klättring, skate, dans, yoga eller gym
- Plats för utblickar
- Kulturhistoriska inslag
- Något unikt och identitetsskapande
- Konst
- Blomsterprakt
- Belysning som ger extra upplevelsevärde

Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad
Remissversion den 31 januari 2025

B 1. Golfängarna och Lötsjön

Stadsdelspark, naturreservat och stadspark. Se under Stadspark, B 1.

C 1. Duvmossen

Tillkommande stadsdelspark. Enklare grönyta som utvecklas till stadsdelspark med i samband med nya bostäder i Sundbybergs nya stadskärna. Plan mark med fri gräsyta, utrymme för dagvatten- och skyfallshantering, ny rumslighet, gångvägar, växter och variation av parkfunktioner. Det kan komma andra anspråk på Duvmossen. De behöver vägas mot behovet av en stadsdelspark i området. All utveckling behöver också ta hänsyn till befintliga markförhållanden.

C 2. Kvarnkullen

Tillkommande stadsdelspark. Planerad utveckling av naturmarkskulle i tät kvartersstad. Kan dela funktioner med förskolegård under vissa tider. Tillgängliga parkvägar, stadsdelslekplats, variation av funktioner och miljöer. Aktivitetsyta ovanpå dagvattenmagasin. På kullen finns en av Stockholms äldsta väderkvarnar. Intill parken planeras en 7mot7-plan.

C 3. Rissne ängar

Park med variation av funktioner och miljöer. Här finns stora gräsytor, barnbad, grillplats, pulkabacke, hundrastgård och en större lekplats. I skogspartierna finns höga natur- och upplevelsevärden, bland annat en av Sundbybergs bästa utsiktsplatser. Rissne ängar är del av strövområdet Lötsjöstråket och länk till en grön promenad genom Rissne.

Området utreds för att bli naturreservat för stadsnära rekreation och naturupplevelser och kan i samband med det utvecklas med tydligare entréer, stigar, plaster för aktivitet, rofylldhet och information, samt för mer biologisk mångfald.

C 4. Stadsdelspark mellan Lilla Ursvik och Brotorp

Tillkommande stadsdelspark. Ger tillgång till stadsdelspark för Brotorp och Lilla Ursvik. Platsen är också ett utflyktsmål, bland annat tack vare fullstor fotbollsplan, utegym, grillplats och entré till strövområde med populära motionsspår. Området kan även fungera som länk mellan Igelbäckens naturreservat och tillkommande strövområde i Råsta dalgång.

Större gräsyta och skogsmark mellan skolor, bollplan, idrottshall, bostadskvarter och naturreservat med spårområde. Utvecklas till stadsdelspark för umgänge, motion och utflykter. Både parkkvaliteter och naturvärden förbättras, liksom orienterbarhet och gångvägar.

Hänsyn tas till skyfall, eftersom en yta i området bedöms kunna översvämmas vid stora nederbördsmängder.

C 5. Toppstugeparken

Kuperad park med variation av funktioner och miljöer i bostadsområde och längs grön promenad. Här finns bollplan, lek- och aktivitetsytor och en paviljong med dansbana. Stora delar av parken har naturkaraktär med bland annat tallar, berghällar och Sundbybergs högst belägna punkt, med en av stadens bästa utsiktsplatser. Tillgängligheten är begränsad på grund av topografin. I söder möter parken en skogssluttning som är en del av strövområdet Lötsjöstråket och som utreds som framtida naturreservat.

Området tillhör idag det kommunala fastighetsbolaget Förvaltaren. I samband med framtida detaljplaneläggning bör inriktningen vara att parken blir allmän plats.

C 6. Tornparken

Kuperad park med variation av funktioner och miljöer i tät kvartersstad. Här finns en större lekplats, barnbad, blomsterprakt, scen, en mindre bollplan, hundrastgård, vackra träd och berghällar. Vid vattentornet, ett av Sundbybergs tydligaste landmärken, är utsikten imponerande. Topografin begränsar tillgängligheten till och inom parken, men den centrala delen med barnbad, scen och lekplats går att nå.

C 7. Tuvan och Strandtorget

Två intilliggande parker som erbjuder en variation av funktioner och miljöer. Strandtorget ingår i strövområdet Bällstaviken och har ett soligt läge vid vattnet. Tuvan har flera lek- och aktivitetsytor under mäktiga trädkronor. Tuvan och Strandtorget separeras av Hamngatan där gaturummet anpassats för att skapa förutsättningar för säkrare rörelse mellan parkerna. Både på Strandtorget och i Tuvan finns soliga sittplatser och blomsterprakt.

Tuvan är en av de parker i Sundbyberg som har högst besöksstryck. Därför behöver både skötsel, upprustning och förnyelse göras med täta intervaller.

C 8. Älvdansparken

Tillkommande stadsdelspark. Nyanläggs för variation av funktioner och miljöer i tät kvartersstad. En del av parken föreslås vara närnatur med inslag av parkfunktioner. Den andra delen föreslås vara mer anlagd, med sittplatser, vattenlek och en mindre bollplan. Parken ska fungera som länk mellan Kvarngatan och Igelbäckens naturreservat via Milot.

5.2.4 Områdespark

En områdespark är en mellanstor park för möten, avkoppling och lek i en grön miljö.

Övergripande vägledning för stadens områdesparker

Områdesparker erbjuder sittplatser i både skugga och sol, är trygga, avskilda från trafik och har en bra balans mellan överblickbarhet, grönska och rumslighet. De är mötesplatser för ett medelstort område, men välkomnar också nya besökare. Några av områdesparkerna har ett betydligt större upptagningsområde, men är till ytan för små för att fungera som stadsdelsparker.

Riktvärden för kvalitet

I första hand ska det här uppnås:

- Områdeslekplats eller plats för lek i lekvänlig miljö
- Samlande plats för möten och umgänge
- Sittplatser i sol och skugga
- Huvudsakligen grön miljö genom gröna markytor och trädkronor som ger rumslighet
- Upplevelsemässigt avskild från omgivande stadsmiljö
- God tillgänglighet på viktiga gångstråk
- Väl belyst och välskött

En områdespark kan även innehålla:

- Lugnare sittplatser, blomsterprakt, plats för aktivitet/motion och belysning för extra upplevelsevärden

D 1. Duvboparken

Kuperad park med naturprägel, lekplats, mindre bollplan, med mera. Högt belägen i villaområde.

D 2. Forskarparken

Kuperad och naturpräglad park på en höjd omgiven av flerbostadshus och småhus. Berghällar, utblickar, skog, militärhistoriska inslag, grillplats, lekplats och idrottsytor. Topografin begränsar tillgängligheten, men delar av lekplatsen går att nå.

D 3. Lilla Ursviks park

Lekplats och gräsytor med träd. Utvecklas för bland annat för ökad rumslighet och som mötesplats för närområdet.

D 4. Malins park

Mötesplats för närområdet med lekplats, gräsytor och skogsdungar. Centralt belägen i stadsdelen. I dag kvartersmark, men föreslås planläggas som allmän plats och att ansvaret tas över av Sundbybergs stad.

D 5. Marabouparken

Kulturhistoriskt viktig skulpturpark och trädgårdsanläggning. Den anses vara en av landets finaste parker och är ett av Sundbybergs viktigaste besöksmål. Marabouparken är skyddad som byggnadsminne.

Parken är rofylld och sluten mot omgivande stadsmiljö, men samtidigt ett populärt och livligt utflyktsmål för barnfamiljer. Parken har två huvuddelar. Den övre delen har småskaliga trädgårdsrum och byggda konstruktioner. Den nedre delen är rymligare, öppnare, med barnbad, blomsterprakt, en mindre lekplats, gräsytor för picknick, med mera. I parken finns en konsthall och en restaurang.

Marabouparken är en "finpark" som underhålls utifrån kulturhistoriska värden och skönhetsupplevelser, men det är också som en välanvänd mötesplats. Förväntningarna är höga på att miljön ska vara välvårdad. Parken är inte allmän plats utan kvartersmark, och den är stängd för allmänheten under vinterhalvåret och nattetid. Trots det är det ett högt besöksstryck. Stadsutvecklingen i Sundbybergs nya stadskärna kommer att medföra fler besökare. För att hålla den förväntade nivån behöver parken mycket skötsel, tillsyn och upprustning.

D 6. Rissne centrums park

Tillkommande områdespark. Utvecklas som park i samband med att ny bebyggelse tillkommer i centrum och planläggningen av marken ses över. Ska fungera som parkmiljö för de närboende, men också som samlande rum i stadsdelen. Kan även ha en representativ funktion genom sitt läge vid Tvärbanan.

D 7. Stenbrottsparken

Kuperad park med berghällar i soligt läge med lekplats. Omgiven av flerbostadshus. Kulturhistoriskt intressant plats som före detta stenbrott. Begränsad tillgänglighet på grund av topografin, men lekplatsen går att nå. Entré från och avgränsning mot intilliggande gata kan förbättras.

D 8. Storskogsparken

Kuperad park med hållmark och skog, men också sluttande gräsytor och stora parkträd. Omsluten av flerbostadshus. Miljön är i sig lekvänlig, men på sikt kan behovet av en anordnad lekplats undersökas.

D 9. Strandpark intill Marabouparken

Tillkommande områdespark. Nyanläggs för att komplettera Marabouparken inför utveckling av Sundbybergs nya stadskärna. Platsen är en del av Bällstavikens strövområde och strandpromenad. Läget är soligt under en stor del av dagen, och bullernivåer är låga.

Parken förslås ha tåliga ytor och anläggningar för aktivitet, vistelse, promenad och servering. Platsen ska kompletteras med ny växtlighet. Strandzonen förbättras för vattenkvalitet och biologisk mångfald. Samtidigt ska bryggorna fungera för småbåtsverksamhet, promenad och dagvattenutlopp.

D 10. Åkerholmen

Tillkommande områdespark. Planerad park med lek och bevarad vegetation i tät stadsmiljö.

5.2.5 Fickpark

En fickpark är en liten plats för lek eller avkoppling, med sittplatser och grönska. En fickpark är ett komplement till stadsdels- och områdesparker.

Övergripande vägledning för stadens fickparker

Fickparker fungerar i första hand som små, gröna oaser genom att upplevelsemässigt vara avskärmade från gatumiljön. De är väl gestaltade och välskötta.

Fickparker kan vara en plats där det är avkopplande att slå sig ner en stund. De kan ha inslag av blomsterprakt, vatten eller konst.

En fickpark kan även vara en lekplats som inte är del i en större parkmiljö. Den utgörs då främst av lekytor, och kan fungera som samlingsplats för barn och deras föräldrar. En sådan fickpark behöver tåla flitig användning samt har utrustning som stimulerar till lek. På lekplatsen finns även sittplatser för stora och små.

E 1. Batteriet

Lekplats omgiven av närnatur och flerbostadshus. Naturmarken intill kan utvecklas för högre vistelsevärden, och ny vegetation kan ge bättre avgränsning mot omgivande bebyggelse.

E 2. Björkdungen

Trädplanterad och plan park vid välanvända stråk. Sittplatser, blommande planteringar och en samling av olika sorters björkar. Vintergröna häckar skärmar av mot trafikerad gata.

E 3. Brogatans lek

Lekplats med karaktär av ett ”parktorg” med träd och planteringar. Omgiven av flerbostadshus och gator. Mötesplats för närområdet och stadsdelen.

E 4. Cirkusängen

Plantering med sittplats och blomsterprakt i livlig stadsmiljö intill Tvärbanan, järnvägen och Landsvägen.

E 5. Fornbyvägens lek

Lekplats i småhusområde i kanten av strövområde. Mötesplats för närområdet, med fokus på lek. På andra sidan gatan finns även en dagvattendamm med sittplatser och planteringar.

E 6. Granparken

Lekplats mellan villatomter. Miljön har stora träd och delvis naturlig karaktär. Mötesplats för närområdet med fokus på lek.

E 7. Körsbärsblomman

Mindre park med sittplatser blomsterprakt och grönska. Mötesplats för närområdet och komplement till den intensivare lekplatsen på andra sidan gatan.

E 8. Lodet

Lekplats i gatumiljö i villaområde. Uppvuxna träd, berghällar och gräsytor. Mötesplats för närområdet, med fokus på lek.

E 9. Solparken

”Finpark” med sittplatser och blommande planteringar. Centralt läge i äldre villaområde som är riksintresse för kulturmiljö. Parken underhålls för skönhetsupplevelser, som mötesplats för närområdet och som del i den kulturhistoriska miljön.

E 10. Stamgårdsparken

Lekplats med sittplatser, planteringar och odlingstema. Solig och lugn plats, men påverkad av trafiken i söder. Kopplingen mot intilliggande parkyta och trädgård vid Lilla Alby gård kan utvecklas, liksom avgränsningen mot trafiken. Mötesplats för närområdet.

E 11. Ursviks aktivitetspark

Större lekplats med idrottsytor i centralt läge. Mötesplats för ett större område vilket ger ett högt besöksstryck. Behöver mycket tillsyn, skötsel och täta upprustningar. Koppling mot angränsande strövområde kan utvecklas, liksom grönska.

E 12. Vintergatans lekplats

Lekplats med sittplatser i tät kvartersstad där det finns få andra parkytor. Mötesplats för närområdet.

5.2.6 Annat grönområde

Grönområden som inte ryms inom typerna ovan, men som har betydelse för grönstrukturen och ekosystemtjänster i Sundbyberg, bland annat genom att bidra med vistelsevärden. De flesta områdena förvaltas inte av Sundbybergs stad.

F 1. Duvbo koloniområde

Koloniträdgårdar i dalgången mellan Duvbo och Hallonbergen. En del av Lötsjöstråket som erbjuder stora upplevelsevärden och stadsodling. Området med nuvarande funktion för odling föreslås ingå i det planerade naturreservatet i Rissne och Hallonbergen, för att säkra ekologiska samband och strövområdets bredd.

F 2. Kyrkparken

Kuperad park- och naturmark runt Sundbybergs kyrka, med bland annat berghällar och äldre tallar. Kvartersmark som ägs och förvaltas av Sundbybergs församling. Bidrar med grönska i stadsbilden, och fungerar som en mindre park och närnatur i en del av staden som har få grönområden i förhållande till befolkningstätheten.

F 3. Rissne IP

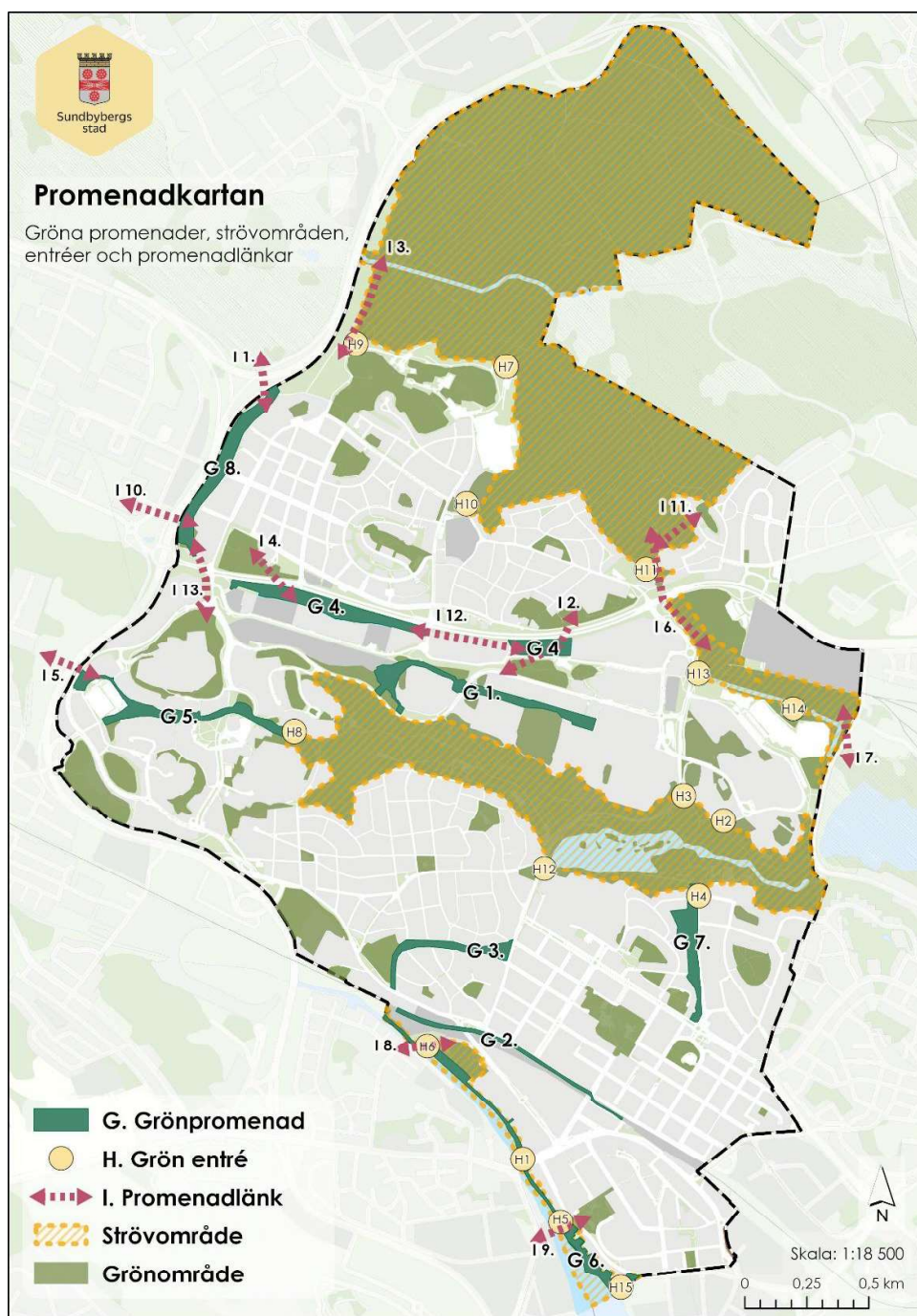
Välanvänt område med idrottsytor och mindre parkytor. Förvaltad av Sundbybergs stad. Används även som skolgård. Rissne gård bidrar med kulturhistoriska värden och en parkliknande trädgårdsmiljö. Ligger i västra änden på Rissnepromenaden, där det finns planteringar och lekytor. Soliga dagar kan temperaturen på och kring aktivitetssytorna bli hög. För att skapa bättre miljö för aktiva och publik kan området ses över utifrån grönska och skugga.

F 4. Sundbybergs begravningsplats

En begravningsplats med mycket växtlighet. Erbjuder rofylldhet och möten i en grön miljö. Del av Lötsjöstråket med höga upplevelsevärden och ekosystemtjänster. Kan behöva utöka sitt område på sikt.

F 5. Ursviks odlingsområde

Odlingslotter mellan skola och närnatur med fornminnen. Mötesplats och upplevelsevärden av trädgårdsodling för brukare och besökare. Beläget intill Enköpingsvägen. En promenadlänk och naturlänk över Enköpingsvägen föreslås koppla hit och leda vidare mot ny stadsdelspark och Igelbäckens naturreservat i öster. Här finns även en koppling till grönt bostadsområde i norr.

Figur 8: Promenadkartan visar de områden, stråk och länkar som möjliggör promenader i eller till gröna miljöer. Områdena är numrerade och beskrivs i listan som följer på kommande sidor. En grund för promenadperspektivet är strövmrådena. De presenteras på Vistelsekartan och i listan till den, och är därför inte numrerade på Promenadkartan eller med i listan till den. På kartan syns även andra, onumrerade grönområden. De flesta av dem redovisas antingen på Vistelsekartan eller på Naturkartan.

5.2.7 Grön promenad

En grön promenad är ett långsträckt, promenadvänligt stråk som möjliggör promenader i grön miljö mellan stadskvarter.

Övergripande vägledning för stadens gröna promenader

Smala parkstråk i stadsmiljö, med god tillgänglighet och utan alltför mycket störning av trafik. Gående och vistelsevärden är prioriterade, liksom möjlighet att sitta ner. Grönska i form av träd samt gräsytor eller planteringar. Belysning kan bidra både till trygghet och till extra upplevelsevärden. Kan innehålla plats för aktivitet och möten, men vistelsevärdena är ofta begränsade på grund av stråkets bredd eller påverkan från omgivningen. Gröna promenader har särskilt stort värde när de länkar till strövområden och stadsdelsparker.

G 1. Hallonbergsstråket

Stråk för gång och cykel genom bostadsområde. För promenad, aktivitet och möten. Kopplar till Lötsjöstråket vid Rissne ängar, till stadsdelsparken Toppstugeparken, till centrum med service, och till anslutande promenadstråk och parkytor. En längre sträcka av stråket är idag kvartersmark, men föreslås planläggas som allmän plats.

G 2. Järnvägspromenaden

Tillkommande grön promenad. Nyanläggs ovanpå planerad järnvägstunnel. Ger grönska i ett brett gaturum, möjliggör promenader, skönhetsupplevelser och mötesplatser i grön miljö. Förbinder Sundbybergs torg med Marabouparken. Möjligheten till trädplantering är viktig, men kan på vissa sträckor begränsas av tekniska förutsättningar. Miljön påverkas av intilliggande trafik och tvärgående gator, och blir förhållandevis smal. Behovet av Järnvägspromenaden som grönt stråk är stort i en del av staden där det finns få träd och gröna ytor i förhållande till befolkningstäthet, bebyggelse och hårdgjorda ytor.

G 3. Kanalparken

Långsträckt parkstråk med sittplatser och variation av trädsorter. Viktig del i nät av gröna promenadstråk. Möter den föreslagna stadsdelsparken Duvmossen.

G 4. Promenaden längs Maden

Utveckling av promenadstråk och miljö kring Norra Råstabäcken (Madenbäcken). I samband med planering för ny bebyggelse och infrastruktur längs Enköpingsvägen och Madenvägen ska möjligheten utredas att skapa en längre och mer sammanhängande grön promenad längs ett mer öppet vattendrag. Delsträckor kan utvecklas tidigare. Utrymme för klimatanpassningsåtgärder. Promenaden kan vara del i att förbättra kopplingen mellan norra och södra Sundbyberg.

G 5. Rissnepromenaden

Långsträckt parkstråk för gång och cykel. Platser för aktivitet, vila och möten i grön, bostadsnära miljö. Här finns även blomsterprakt, lekplatser och en pulkabacke. Promenaden kopplar till strövområdet Lötsjöstråket och stadsdelsparken Rissne ängar, flera förskolor och skolor, idrottsplats samt andra cykel- och promenadstråk, bland annat mot Stockholm. Den föreslagna gång- och cykelbron mot Bromsten i väster kommer att öka flödena längs Rissnepromenaden. Möjlighet finns att förlänga Rissnepromenaden från Rissne gård norrut till en gång- och cykelbro mot Ursvik.

G 6. Strandpromenaden

Ingår i Bällstavikens strövområde. Viktigt promenadstråk i uppskattad, vattennära miljö. Erbjuder en variation av upplevelser, bland annat bryggor, sittplatser, växtlighet och båtliv. De rekreativa värdena kring vattendraget utvecklas med bättre möjligheter för allmänheten att promenera och sitta ner. Kopplar till Marabouparken, Strandtorget och den planerade parken mellan Marabouparken och Bällstaviken.

G 7. Vackra vägen

Parkstråk med gång- och cykelväg, sittplatser och variation av träd och buskar. Fokus är vintergröna växter, i kombination växter som ger säsongsvariationer. Viktigt grönstråk från Centrala Sundbyberg till strövområdet Lötsjöstråket och Stadsparken. Utvecklas för bättre promenadmöjligheter, sittplatser och belysning även inne i parkmiljön.

G 8. Vallpromenaden

Tillkommande grön promenad. Nyanläggs för grönska mellan bostadsområde och trafikled, innanför ett nytt bullerskydd. Stråket ger möjlighet för promenader, aktiviteter och möten. Kopplar till andra viktiga gång- och cykelstråk, bland annat mot Stockholm. I stråkets norra ände anläggs dagvattendammar. Vallpromenaden föreslås anläggas och utvecklas med inspiration från naturen.

5.2.8 Grön entré

En grön entré är en plats där människor enkelt kan ta sig in i ett strövområde. Grönplanen redovisar ungefärligt läge.

Övergripande vägledning för stadens gröna promenader

Platser som hjälper människor att hitta till strövområdena. Tydliga, informativa och välkomnande entrépunkter.

Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad
Remissversion den 31 januari 2025

H. 1 Bällstabro

Utvecklad entré. Centralt belägen entrépunkt till Bällstavikens strövområde. Kan utvecklas i samband med åtgärder vid strandpromenaden.

H 2. Golfängarna mot Ör

Utvecklad entré till Lötsjöstråket och Stadsparken. Platsen kan förtydligas i samband med utveckling av centrala Ör.

H 3. Golfängarnas norra entré

Entré till Lötsjöstråket och Stadsparken från Hallonbergen och Ör. Bra utblickar. Ligger ovanför en av stadens större pulkabackar.

H 4. Golfängarnas södra entré

Utvecklad entré till Lötsjöstråket och Stadsparken från Storskogen och Vackra vägen. Högt läge ger bra överblick. En av de mest använda entrépunkterna till strövområdet och den entré som ligger närmast parkens mest aktiva delar med stor lekplats, utegym, pulkabacke, fotbollsplan, med mera.

H 5. Hamngatan vid Strandtorget

Utvecklad entré till Bällstavikens strövområde och Strandpromenaden från Hamngatan och Strandtorget.

H 6. Marabou

Tillkommande entré. Entré till Bällstavikens strövområde vid bron mot Annedal, där Löfströmsvägen möter Strandpromenaden. Platsen utvecklas i samband med anläggande av den nya parken mellan Marabouparken och Bällstaviken och ombyggnation av gatumarken.

H 7. Milot

Entré till Igelbäckens naturreservat. Väl använd. Här finns bland annat en tillgänglighetsslinga, parkering, cykelbanor och hundrastgård.

H 8. Rissne ängar

Tillkommande entré. Entré till Lötsjöstråket där Rissnepromenaden möter Rissne ängar. Kan utvecklas i samband med inrättande av nytt naturreservat.

H 9. Ursvik norra

Tillkommande entré. Ny tvärbanehallplats möjliggör bättre tillträde till Igelbäckens naturreservat från kollektivtrafik. Utvecklas i samband med att Tvärbanans hallplats anläggs.

H 10. Ursviks aktivitetspark

Tillkommande entré. Möjligt att utveckla en tydligare entréplats till Igelbäckens naturreservat och spårområde från en välanvänd mötesplats.

H 11. Ursviks motionsområde

Utvecklad entré. Entré till Igelbäckens naturreservat och Ursviks motionsområde. Kan förbättras i samband med utveckling av området till stadsdelspark.

H 12. Västra Lötsjön

Välanvänd entré till Lötsjöstråket och Stadsparken. Vid Ursviksvägen och Lötsjöns sydvästra hörn.

H 13. Råsta dalgång västra

Tillkommande entré. Vid Ursviksvägen och planerad bebyggelse. Anläggs i samband med att området utvecklas till strövområde.

H 14 Råsta dalgång södra

Tillkommande entré. I planerat idrottsområde samt länk mellan Ör och det nya strövområdet i Råsta dalgång. Anläggs i samband med att idrotts- och strövområdet utvecklas.

H 15. Solnagränsen vid Bällstaviken

Entré till Bällstavikens strövområde från Hamngatan och det cykelstråk som passerar här. Platsen är även en entré till Sundbyberg från Solna.

5.2.9 Promenadlänk

Promenadlänkar underlättar rörelse över barriärer för att nå strövområden, gröna promenader eller andra viktiga områden för rekreation. Grönplanen redovisar ungefärligt läge.

Övergripande vägledning för stadens promenadlänkar

Promenadlänkar erbjuder en passage över en barriär på ett sätt som uppfattas som omhändertaget och säkert. På så sätt skapar de möjlighet för fler att nå och använda stråk och områden med stora rekreativa värden.

Promenadlänkar kan vara olika i sin utformning. Åtgärder kan göras med den fysiska anläggningen, trafiklösningar, skyltning eller med inslag av grönska.

Ibland är det lämpligt att passa på att skapa länkar eller förbättra de befintliga i samband med att andra åtgärder ska utföras, t ex ombyggnad av en trafikmiljö.

Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad
Remissversion den 31 januari 2025

I 1. Vallpromenaden – Järvafältet (Stockholm)

Från norra änden av den planerade gröna promenaden Vallpromenaden ska det vara enkelt och tydligt för gående att röra sig under Kymplingelänken mot Järvafältet i Stockholm.

I 2. Hallonbergen – Lilla Ursvik

Länk över Enköpingsvägen. Enköpingsvägen är en kraftig barriär mellan norra och södra Sundbyberg. Avståndet mellan passagerna är stort. En ny länk för gående kan förbättra möjligheten att röra sig mellan gröna miljöer och norr och söder om Enköpingsvägen. Länken kan även göra det enklare att nå handel och service i norra Hallonbergen från Lilla Ursvik. Åtgärder kan göras i samband med andra förändringar av trafikmiljön.

I 3. Norra Ursvik - Järvafältet (Stockholm)

Från planerad tvärbanehallplats och stadsbebyggelse i Stora Ursviks norra del ska det vara enkelt och tydligt för gående att röra sig till Igelbäckens naturreservat.

I 4. Rissne – Stora Ursvik

Förstärkt länk över Enköpingsvägen. När stadsdelsparken Kvarnkullen och den gröna promenaden längs Norra Råstabäcken utvecklas är det lämpligt att förbättra passagen som förbinder områdena. Åtgärder kan göras i samband med andra förändringar av trafikmiljön.

I 5. Rissnepromenaden – Bromsten (Stockholm)

Tillkommande promenadlänk. En ny gång- och cykelbro planeras från Bromsten i Stockholm till Rissnepromenaden och grönområdet kring Rissne gård och Rissne IP. Länken ger nya möjligheter att nå kollektivtrafik och service på ömse sidor om Ursviksvägen. Den skapar också goda kopplingar för promenader och cykelturer i grön miljö.

I 6. Råsta dalgång – Igelbäckens naturreservat

Den befintliga kopplingen för gående och cyklister mellan Igelbäckens naturreservat och dalgången mellan Råsta gård och Ör samt Hallonbergen bör förbättras utifrån orienterbarhet, framkomlighet, trygghet och gröna upplevelsevärden.

I 7. Råsta dalgång – Råstasjöns naturreservat (Solna)

När dalgången mellan Råsta gård och Ör utvecklas med bland annat promenadvägar kan kopplingen över Sjövägen mot Råstasjöns naturreservat i Solna förbättras för gående. Sjövägen ligger i Solna.

Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad
Remissversion den 31 januari 2025

I 8. Strandpromenaden – Annedal (Stockholm)

Den befintliga bron över Bällstån kopplar ihop promenadstråk på Stockholmssidan med Strandpromenaden i Sundbyberg och vidare mot Solna. Bron och närmiljön kan förbättras upplevelsemässigt.

I 9. Strandtorget – Mariehäll (Stockholm)

En planerad bro för gång och cykel över Bällstaviken kan förbinda nya bostadskvarter och strandpromenad i Mariehäll i Stockholm med Strandpromenaden och parker i Sundbyberg.

I 10. Vallpromenaden – Bromsten/Rinkeby (Stockholm)

En befintlig gång- och cykelbro gör det möjligt att röra sig från södra änden på den planerade Vallpromenaden mot bostadsområden och gröna miljöer i Stockholm.

I 11. Fornbyvägen - Ursviks IP

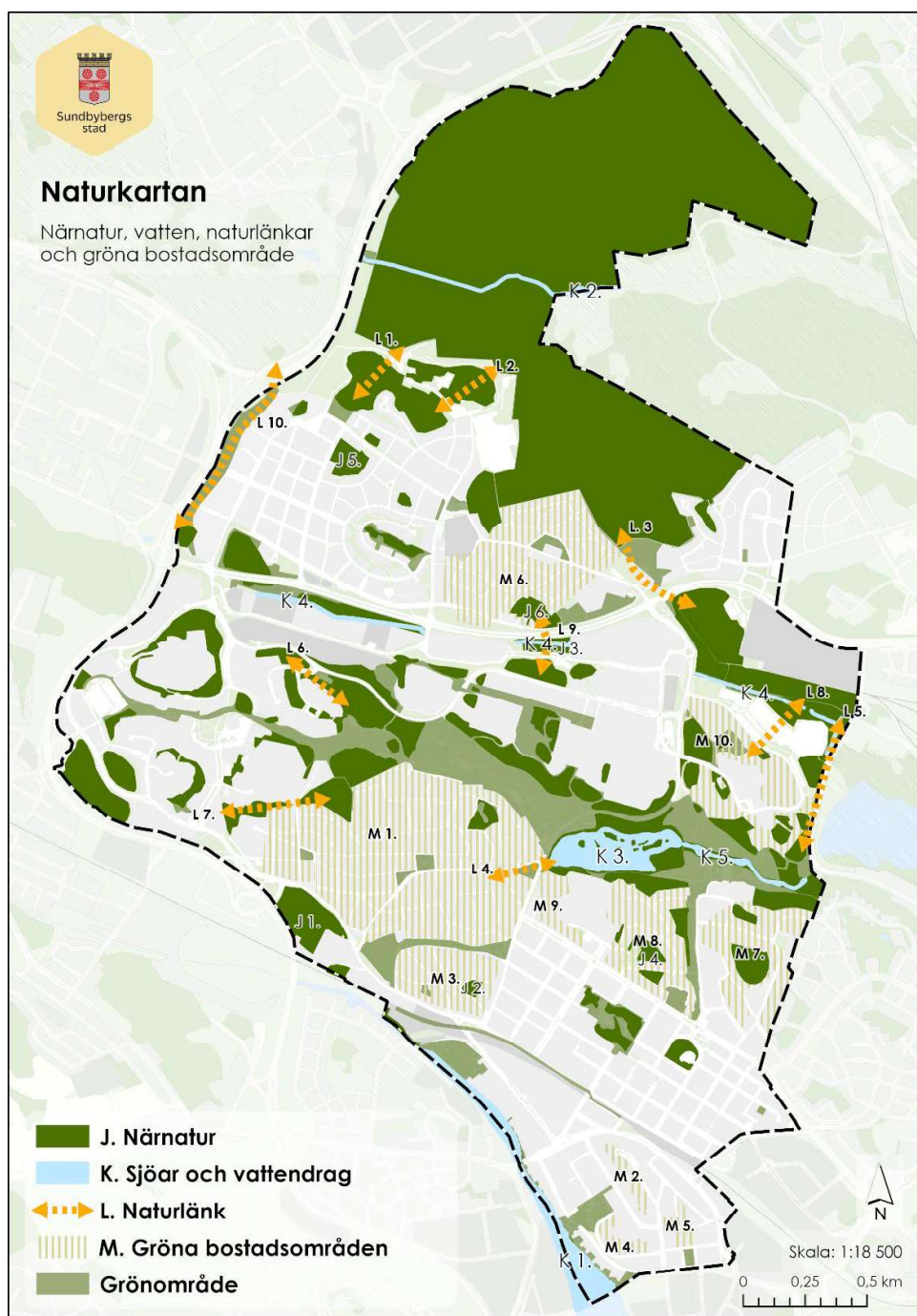
Utvecklad promenadlänk mellan nordvästra Brotorp och området vid Ursviks IP. Stråket passerar inte infrastruktur, utan ett skogsparti. Stråket används redan, men förbättringar behövs för tillgänglighet, trygghet och orienterbarhet. Marken ägs inte av Sundbybergs stad. Hänsyn behöver tas till fornminnen och naturvärden. Området vid Ursviks IP är redan en viktig målpunkt, men länken blir extra viktig om en stadsdelspark utvecklas här.

I 12. Promenaden längs Maden, västra till östra delen

När promenaden längs Maden och Norra Råstabäcken utvecklas i en östlig och en västlig del bör möjligheten utredas att förbättra promenadvägen mellan dem.

I 13. Vallpromenaden – Rissne

Tillkommande länk. En planerad gång- och cykelbro gör det möjligt att röra sig från södra änden på den planerade Vallpromenaden mot Rissnes västra delar.

Figur 9: Naturkartan visar viktiga områden och länkar för naturupplevelser och biologisk mångfald. Områdena är numrerade och beskrivs i listan som följer på kommande sidor. En grund för naturupplevelser och biologisk mångfald i Sundbyberg är strövområdena. De presenteras på Vistelsekartan och i listan till den, och är därför inte numrerade på Naturkartan eller med i listan till den. På kartan syns även andra, onumrerade grönområden. De flesta av dem redovisas på någon av de andra kartorna i detta avsnitt. Det finns ytterligare partier med närmatur som inte numreras eller beskrivs, men som ändå är värdefulla för naturupplevelser och biologisk mångfald.

5.2.10 Närnatur

Närnatur är miljöer med naturkaraktär i eller nära staden.

Övergripande vägledning för stadens närnatur

Närnatur ger en upplevelse av att vara spontant etablerad på platsen snarare än planterad. Vegetationen ger intryck av att inte påverkas av skötsel, även om det förkommer i de flesta fall. Växtligheten kan vara planterad, men består då huvudsakligen av inhemska växter. Utöver renhållning görs röjning och gallring för trygghet, framkomlighet, upplevelser, lekvänlighet eller för att gynna vissa arter.

Närnatur utgörs i de flesta fall av bevarad naturmark, flerskiktade skogsbestånd och naturlig terräng, men kan även bestå av öppen ängs- eller hagmark, berghällar, vatten och strandzoner.

Närnatur kan vara del av en parkmiljö eller ligga på kvartersmark.

Närnatur nära bostäder, skolor och förskolor är av särskilt stor betydelse eftersom den möjliggör lek, naturupplevelser och naturpedagogik.

I närnatur kan anlagda delar göra miljön mer tillgänglig eller mer attraktiv för exempelvis lek eller naturpedagogik. Karaktären av natur- eller kulturmiljö ska dock värnas, liksom växlighetens och markens betydelse för biologisk mångfald och dagvattenhantering.

Här lyfts några områden med närnatur som har stor betydelse för naturupplevelser eller biologisk mångfald, och som inte är en del av större parker eller strövområden. Observera att det finns värdefulla områden med närnatur utöver dem som redovisas här. Listan behöver kompletteras.

J 1. Ekbacken

Kuperad kulle med hållmark, tall- och lövskogspartier. Ett av de områden i Sundbyberg som har de största naturvärden. Värdena är främst knutna till äldre ekar och tallar. Viktigt att behålla ekologiska samband mot andra ek- och tallmiljöer. Tall-, ek- och hållmarksmiljöerna på Ekbacken har också höga upplevelsevärden, även om de sänks av trafikbuller. Området har svårt att hitta till och svårtillgängligt på grund av topografin.

J 2. Furuparken

Kuperad hållmark och skog. Värdefull miljö för närboende och barngrupper. Värdet för biologisk mångfald ökar i och med att Furuparken ligger i ett grönt bostadsområde där det finns trädgårdar med uppvuxna träd.

J 3. Maden

Ängsmark kring Norra Råstabäcken. Potential för rekreation och dagvattenhantering. Kan utvecklas med översvämningssytor men också med högre växtlighet och gångväg. Vattnet kan synliggöras och tillsammans med vegetationen ge intressanta utblickar från Enköpingsvägen och Östra Madenvägen.

J 4. Tuleparken

Naturmark på berg, omgiven av villatomter. Upplevelsevärdena är höga, men platsen är svår att hitta till och har dålig tillgänglighet på grund av topografin. Intill skogspartiet finns tennisbanor och klippta gräsytor som sluttar mot söder. De ytorna utreds för förskoleverksamhet. Mellan Tuleparken och Stenbrottsparken finns även en annan skogsbevuxen bergknalle med höga upplevelsevärden och begränsad tillgänglighet.

J 5. Ursviks holme

Kulle med hällmark och skog omgiven av småhus. Utgörs huvudsakligen av sparad naturmark, med det finns även sittplatser, trappor, gångvägar och en mindre gräsyta. Begränsad tillgänglighet på grund av topografin. Mötesplats för närområdet och utflyktsmål för förskolor.

J 6. Ursviks ättehage

Mindre fornminnesområde med gravkullar, ängsmark och uppvuxna träd, bland annat ekar. Natur-, kultur- och upplevelsevärden. Även ett mindre parti med tät lövskog och fuktig mark. Omgivet av småhusbebyggelse, angränsande till Ursviks odlingsområde och till ett grönt bostadsområde.

5.2.11 Vatten

Sjöar och vattendrag.

Övergripande vägledning för stadens sjöar och vattendrag

Stadens sjöar, vattendrag och stränder bidrar med rekreativa värden och habitat för växt- och djurlivet. Vattenområdena reglerar flöden i samband med nederbörd och snösmältning, samt är betydelsefulla för stadens lokalklimat. Situationen längs botten och stränder i Sundbyberg påverkar vattenkvaliteten lokalt och nedströms.

För att förbättra spridningsmöjligheterna för fisk bör befintliga vandringshinder åtgärdas och nya undvikas. Åtgärder för minskat näringsläckage till vattendrag genomförs. Åtgärder i botten och längs stränder för att förbättra vattenkvalitet och biologisk mångfald ska göras där det är möjligt. Vid skötsel av stränder ska balansen mellan växtlighet och möjligheten att se vattnet upprätthållas.

K 1. Bällstaån och Bällstaviken

Bällstaån börjar i Järfälla och rinner genom Stockholm och Sundbyberg ut i Bällstaviken i höjd med Marabouparken. Vattendraget har karaktären av en bred å fram till Strandtorget, där vattenrummet vidgas. Vattenrummets bredd är mellan 20 och 50 meter på de flesta sträckor, men smalare kring Bällstabro och bron mot Annedal. Vid Solnagränsen har viken vidgats till 175 meters bredd. Bällstaviken är del av Ulvsundasjön, som i sin tur är en vik av Mälaren.

Vattenkvaliteten är dålig i både Bällstaån och Bällstaviken, till stor del på grund av tidigare markanvändning. Förändringstrycket är stort inom hela avrinningsområdet. Ett ökat tillflöde av dagvatten måste hanteras, samtidigt som vattenkvaliteten samt miljöer för fisk och bottenfauna behöver förbättras. Beredskap ska finnas för höga vattennivåer. De rekreativa värdena kring vattendraget ska utvecklas, med bättre möjligheter för allmänheten att promenera och sitta ner.

K 2. Igelbäcken

Ett cirka 10 kilometer långt vattendrag som förbinder Säbysjön i Järfälla med havsviken Edsviken. Bäcken rinner genom fem kommuner, bland annat 1 km i Igelbäckens naturreservat i Sundbyberg. En stor del av marken kring bäcken har tidigare varit jordbruksmark. Igelbäcken ett av de mest skyddsvärda vattendragen i Stockholmsområdet, bland annat för den sällsynta fiskarten grönling. Vattenkvaliteten samt miljöer för fisk och bottenfauna behöver förbättras. Reservatsföreskrifter gäller.

K 3. Lötsjön

Näringsrik parksjö i naturreservat och parkområde. Vattenpartiet och stränderna har höga naturvärden. Sjön bidrar också med höga upplevelsevärden i en välbesökt parkmiljö. Utöver vattnet och den omgivande grönskan är fågellivet, en solbrygga och en fontän värdefulla inslag längs promenadvägen runt sjön. Från Lötsjön rinner vattnen mot recipienten Brunnsviken via Södra Råstabäcken och Råstasjön. Lötsjön bör även fortsättningsvis ha en parkmässig karaktär för att komplettera den mer naturlika Råstasjön.

K 4. Norra Råstabäcken (Madenbäcken)

Grund bäck som rinner från Rissne i väst till Råstasjön i öst. Normalflödet är lågt, men stiger vid större nederbördsmängder och beräknas kunna öka i samband med bebyggelseutvecklingen i avrinningsområdet. Bäcken rinner i kulvert nära hälften av sträckningen. Det påverkar spridningsmöjligheter för växter och djur, begränsar kapaciteten att leda bort större vattenflöden, samt minskar den effekt växter och botten kan ha på vattenkvaliteten. På flera sträckor är stränderna branta, och på vissa ställen eroderar de. I väster rinner

bäcken parallellt med Enköpingsvägen. Längst i öster passerar bäcken ett område med sumpskog.

Planering pågår för att förbättra vattenkvalitén med hjälp av nya dagvattendammar, översvåmningsytor, med mera.

K 5. Södra Råstabäcken

Grund bäck som rinner från Lötsjön till Råstasjön. Bäcken har höga naturvärden och ett rikt fågelliv. Den är ett viktigt inslag för parkens besökare. Utloppet från Lötsjön består idag av en damm i betong från när fågelsjön och parklandskapet skapades på 1950 och 60-talet. Bäcken rinner genom en kulvert under Sjövägen innan den når Råstasjön. Balans behöver upprätthållas mellan öppet vatten och vattenväxter, liksom mellan strandzonens växtlighet och möjligheten att se vattnet. Spridningssambanden för vattenlevande djur bör förbättras mot både Lötsjön och Råstasjön. I samband med det kan möjligheten att vidga bäckfåran utredas. Reservatsföreskrifter gäller.

5.2.12 Naturlänk

Naturlänkar är naturens vägar från strövområdena in i staden. Grönplanen redovisar ungefärligt läge.

Övergripande vägledning för stadens naturlänkar

Naturlänkar bidrar till att skapa stabila ekologiska nätverk. Det kan i sin tur främja biologisk mångfald och ekosystemtjänster så som naturupplevelser, dagvattenhantering och förbättring av luftkvalitén.

I några fall kan naturlänkar behöva nyskapas eller utvecklas, men i de flesta fall består de av befintlig grönska. De bibehålls utifrån sin sammankopplande, ekologiska funktion att skapa fysiska samband i landskapet mellan livsmiljöer. Länkarnas ekologiska funktion och potential kan behöva utredas.

L 1. Igelbäckens naturreservat – västra Milot

Idag skogsmark och spridd bebyggelse. Vid utveckling av Miloområdet bör funktionella naturlänkar säkras från reservatet mot Älvdansparken i Stora Ursvik.

L 2. Igelbäckens naturreservat – östra Milot

Idag skogsmark och spridd bebyggelse. Vid utveckling av Miloområdet bör funktionella naturlänkar säkras från reservatet mot partier med närnatur i Stora Ursvik.

L 3. Igelbäckens naturreservat – Råsta dalgång

Den ekologiska kopplingen mellan Igelbäckens naturreservat och Råsta är svag på grund av Enköpingsvägen och bebyggelse. Ökade möjligheter

för djurlivet att röra sig från Igelbäckens naturreservat mot Råsta dalgång och vidare mot Råstasjöns naturreservat och Lötsjön-Golfängarnas naturreservat skulle troligen få en stor effekt för biologisk mångfald. Möjligheten att förbättra detta bör utredas.

L 4. Lötsjön-Golfängarnas naturreservat – Duvbo

Närheten mellan naturen i strövområdet och vegetationen i det gröna bostadsområdet Duvbo möjliggör ett positivt utbyte av bland annat fåglar och pollinatörer.

L 5. Lötsjön-Golfängarnas naturreservat – Råsta dalgång

En ekologisk koppling mellan Lötsjöstråket och Råsta dalgång möjliggörs längs skogsslutningen i östra Ör och Råstasjöns naturreservat.

L 6. Lötsjöstråket – norra Rissne

Skogsparti som smalnar av men fortsätter mot närnatur i norra Rissne.

L 7. Lötsjöstråket – södra Rissne

Skogsparti med höga naturvärden som smalnar av, men fortsätter mot närnatur i södra Rissne.

L 8. Råsta dalgång – Ör

Möjlighet att stärka kopplingen från dalgången mot det gröna bostadsområdet. Kan eventuellt kombineras med yttlig dagvattenhantering. Naturlänk kan anläggas i samband med att idrottsområdet utvecklas.

L 9. Hallonbergen – Lilla Ursvik

Länk över Enköpingsvägen, från grönområden i Hallonbergen, via Maden (närnatur J 3) och mot Ursviks odlingsområde, Ursviks ättehage och villaträdgårdarnas grönska. Åtgärder kan göras i samband med andra förändringar av trafikmiljön och samordnas med den föreslagna promenadlänken I 2.

L 10. Vallpromenaden

Tillkommande grön promenad (G 8) med funktion som naturlänk. Nyanläggs för grönska mellan bostadsområde och trafikled. Vallpromenaden föreslås anläggas och utvecklas med inspiration från naturen. Kan på sikt skapa ekologisk koppling söderut från Järvafältet och Igelbäckens naturreservat.

5.2.13 Grönt bostadsområde

Bostadsområden där träd och annan grönska präglar miljön, medan byggnader och hårdgjorda ytor tar upp en mindre del av markytan.

Övergripande vägledning för stadens gröna bostadsområden

Grönska i trädgårdar och på bostadsgårdar bidrar till upplevelsevärden, klimatanpassning och biologisk mångfald. Hur fastighetsägare vårdar och utvecklar sin mark är av stor betydelse för stadens grönstruktur och ekosystemtjänster. Grönskan mellan byggnader ger ett positivt värde för stadsbilden.

Sundbybergs stad har begränsade möjligheter att påverka privat mark. Fastighetsägare kan uppmärksammas på de värden som grönskan på deras mark bidrar med, både lokalt på deras fastighet och i ett större perspektiv. Önskan är att mark och växtlighet förvaltas väl för att staden ska fungera och vara attraktiv för dagens och framtidens boende.

M 1. Duvbo

Småhusbebyggelse med uppvuxna trädgårdar från tidigt 1900-tal. Området är riksintresse för kulturmiljövård till stor del tack vare trädgårdar, stora träd och häckar. Trädgårdarna erbjuder föda och boplats och en mängd djur. Träden har även betydelse för att fåglar och insekter ska kunna förflytta sig mellan naturmiljöer kring stadsdelen.

M 2. Fjällnäset

Flerbostadshus med uppvuxna träd och annan grönska i Lilla Alby. Värdefullt för närboende och betydelsefullt eftersom det finns relativt lite grönska i stadsdelen i övrigt.

M 3. Hästhagen

Flerbostadshus och småhus omgivna av uppvuxna trädgårdar och närnatur.

M 4. Klippan

Flerbostadshus med uppvuxna träd och annan grönska i Lilla Alby. Värdefullt för närboende och förskola, och betydelsefullt eftersom det finns relativt lite grönska i stadsdelen i övrigt.

M 5. Lilla Alby gård

Flerbostadshus med uppvuxna träd och annan grönska i Lilla Alby. Bildar ett grönt sammanhang med angränsande parkmark. Värdefullt för närboende och förskola, och betydelsefullt eftersom det finns relativt lite grönska i stadsdelen i övrigt.

Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad
Remissversion den 31 januari 2025

M 6. Lilla Ursvik

Småhusbebyggelse från 1930-talet och framåt. Trädgårdar med uppvuxna träd, häckar, buskar. Smala gator. Trädgårdarna erbjuder föda och boplatser och en mängd djur, och har ett extra värde genom att området ansluter till Igelbäckens naturreservat.

M 7. Storskogen

Flerbostadshus omgivna av parkmark och närnatur. Byggnaderna och grönskan skapar en sammanhållen stadsbild. Extra värde genom att området ansluter till Lötsjön-Golfängarnas naturreservat.

M 8. Tulemarken

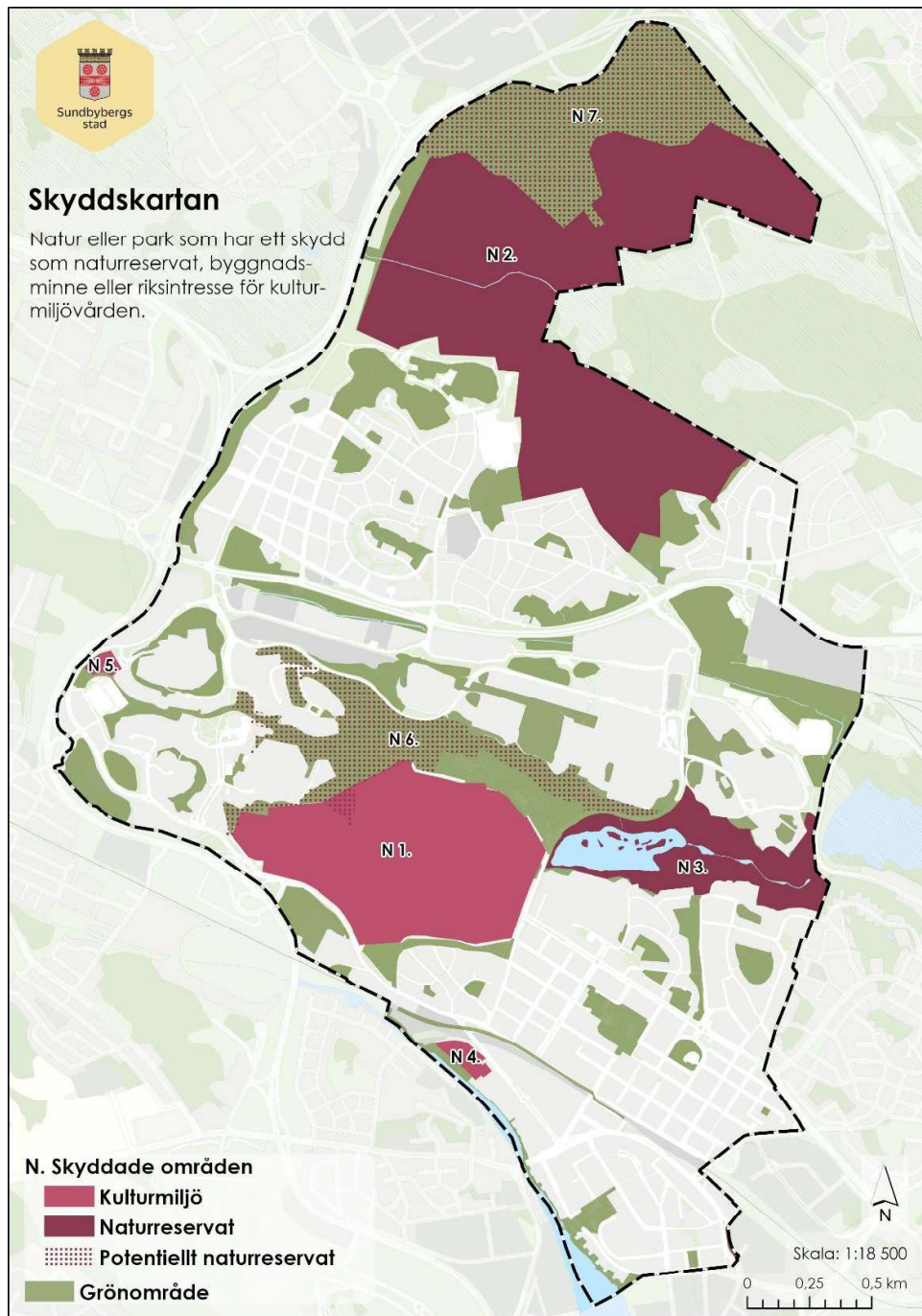
Småhus med uppvuxna trädgårdar. Byggnaderna och grönskan skapar en sammanhållen stadsbild. Extra värde genom att området ansluter till Lötsjön-Golfängarnas naturreservat.

M 9. Västra Tulemarken

Flerbostadshus omgivna av parkmark och närnatur. Extra värde genom att området ansluter till Lötsjön-Golfängarnas naturreservat.

M 10. Ör

Flerbostadshus omgivna av parkmark och närnatur. Byggnaderna och grönskan skapar en sammanhållen stadsbild. Extra värde genom att området ansluter till Lötsjön-Golfängarnas och Råstasjöns naturreservat samt ligger nära naturmiljön i Råsta dalgång.

Figur 10: Skyddskartan visar gröna områden som har eller föreslås få någon form av skydd. Områdena är numrerade och beskrivs i listan som följer på nästa sida. De potentiella naturreservatens utbredning är preliminär. På kartan syns även andra, onummerade grönområden. De är i de flesta fall detaljplanelagda som park eller natur, vilket kan sägas ge dem ett visst skydd. De flesta av de områdena redovisas på någon av de andra kartorna i detta avsnitt.

5.2.14 Skyddat grönområde

Natur eller park som har ett skydd som naturreservat, byggnadsminne eller riksintresse för kulturmiljövården. Utöver dessa ger detaljplaner visst skydd för natur- och parkytor samt ibland för enstaka träd. Länsstyrelsen bevakar även ett generellt skydd för vissa biotoper.

N 1. Duvbo villastad

Duvbo är sedan 1987 utpekad som riksintresse för kulturmiljövården av Riksantikvarieämbetet. Det är stadsdelens helhetsmiljö som anses värdefull. Trädgårdarna och växtligheten har stor betydelse i detta. I detaljplanen finns även ett krav på ansökan om marklov för fällning av större träd. Information om och anvisningar för Duvbo finns på Sundbybergs stads hemsida.

N 2. Igelbäckens naturreservat

Igelbäckens naturreservat är ett kommunalt naturreservat. Det inrättades 2004 för att bevara området för natur- och kulturupplevelser, friluftsliv, rekreation och social samvaro. Samtidigt ska Igelbäcken skyddas och bevaras som ett levande vattendrag där skyddsvärda arter ska få förutsättningar att finnas kvar. Reservatet gränsar till ett motsvarande reservat i Solna och ett kulturreservat i Stockholm.

Läs mer under 5.2.1 Strövområde, samt på Sundbybergs stads hemsida.

N 3. Lötsjön-Golfängarnas naturreservat

Lötsjön-Golfängarnas naturreservat är ett kommunalt naturreservat inrättat 2018. Syftet är att långsiktigt tillgodose behovet av områden för friluftslivet liksom behovet av att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer och främja biologisk mångfald. Ett centralt, tätortsnära, park-, natur- och friluftslivsområde ska bevaras för alla de människor som bor eller vistas i närområdet och erbjuda möjligheter till friluftsliv, natur- och kulturupplevelser och social samvaro. Reservatet gränsar till ett motsvarande reservat vid Råstasjön i Solna.

Läs mer under 5.2.1 Strövområde, samt på Sundbybergs stads hemsida.

N 4. Marabouparken

Parkmiljön är förklarad som byggnadsminne 2022.

Parken får inte ytterligare bebyggas eller till sin mark- och växtstruktur på annat sätt förändras utan Länsstyrelsens tillstånd.

Till parken hörande staket, murar, trappor, dammar och konstverk får inte flyttas, tas bort eller ändras. Nya fasta anordningar i form av exempelvis bänkar, belysningsarmatur och lekplatsutrustning får inte sättas upp i parken utan Länsstyrelsens tillstånd.

Förslag till Grönplan för Sundbybergs stad
Remissversion den 31 januari 2025

Parken och dess byggnader ska vårdas och underhållas så att dess karaktär och utseende bevaras. Vård och underhåll ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadsminnets egenart.

N 5. Naturreservat på Rissne ängar

Utreds för naturreservatsbildning. Utbredningen är preliminär.

Föreslaget syfte med naturreservatet är att långsiktigt tillgodose behovet av områden för friluftsliv och rekreation. Ett centralt, tätortsnära, park-, natur- och friluftslivsområde ska bevaras och utvecklas för att erbjuda möjligheter till, natur- och kulturmiljö-upplevelser, friluftsliv, rekreation och social samvaro.

I syftet ingår även att bevara och utveckla biologisk mångfald och att skydda, vårda och utveckla områdets ekosystem och värdefulla naturmiljöer.

Syftet med naturreservatet är också att långsiktigt länka samman Rissne ängar med naturreservatet Lötsjön - Golfängarna i Sundbyberg.

N 6. Rissne gård

Byggnadsminnesförklarade byggnader i äldre trädgårdsmiljö.

Trädgården ska hållas i sådant skick att byggnadernas utseende och karaktär inte förvanskas.

6 Grönskan i stadsdelarna

Sundbybergs stadsdelar har olika förutsättningar i landskap och bebyggelse. Även behoven skiljer sig åt. Här beskrivs kortfattat lokala utgångspunkter för den fortsatta planeringen, samt vilka gröna kvaliteter som kan utvecklas i respektive stadsdel.

6.1 Brotorp

Att ta hänsyn till: En liten stadsdel som övergår i Järvastaden i Solna men som har begränsad koppling till stadsdelarna i söder. Få och små parker. Gränsar till strövområde med naturreservat i norr.

Att utveckla: Entré till naturreservatet. Grönområdet vid Ursviks IP kan utvecklas till en stadsdelspark och ges förbättrad koppling mot nordvästra Brotorp. I samband med eventuellt förändring av Enköpingsvägen kan kopplingen mot söder förbättras.

6.2 Centrala Sundbyberg

Att ta hänsyn till: En tät, kuperad och varierad stadsdel med få parker i förhållande till folkmängden. Stadsdelen har fyra delområden med olika karaktär:

I *Rutnätsstaden* ligger stadsdelsparken Tornparken. Få gator har trädplanteringar, men i många fall bidrar grönska på gårdar till upplevelsen i gatumiljön. Träd och växtlighet på kvartersmark har stor betydelse för stadsdelen. Bristande tillgången till parkytor och grönska i östra delen av området.

Tulemarken och *Hästhagen* har en stor andel grönska tack vare uppvuxna trädgårdar och många större träd.

I *Industristaden* söder om järnvägen ligger Marabouparken och strövområdet längs Bällstaviken. I övrigt är de gröna miljöerna och träden få.

Att utveckla: Gröna gaturum och fickparker i Rutnätsstaden och Industristaden. Grön promenad med träd, dagvattenhantering och mötesplatser på tunnelloket när järnvägen grävts ner. Kopplingar mot Bällstaviken. Ekosystemtjänster i nya kvarter. Träd och markgrönska i befintliga kvarter. Platser för lek, aktivitet och spontanidrott.

6.3 Duvbo

Att ta hänsyn till: Ett småskaligt och delvis kuperat villaområde med uppvuxna trädgårdar. Riksintresse för kulturmiljövården, till stor del tack vare trädgårdarna. Tallar, ekar och fruktträd ger tillsammans med

häckar stora värden för stadsbild och biologisk mångfald. Växtlighet och trädgårdar är viktiga för att begränsa problem vid stora nederbördsmängder och perioder med höga temperaturer. Avståndet till stadsdelspark är stort från flera delar av Duvbo. Ekallé längs Karlavägen.

Att utveckla: Stadsdelens trädbestånd framtidssäkras med nya träd på allmän plats och i trädgårdar. Duvmossen utvecklas till stadsdelspark med multifunktionella ytor för skyfall, dagvattenhantering, spontanidrott, lek och vistelsevärden.

6.4 Hallonbergen

Att ta hänsyn till: Bebyggelse omgiven av skogssluttningar och närnatur. Trafiksäker miljö och bra kopplingar mellan bostadsgårdar och gemensamma grönytor. Utblickar från flera platser, bland annat stadsdelsparken Toppstugeparken.

Att utveckla: Fördelning av allmän plats respektive kvartersmark. Hallonbergsstråket som grön promenad med sociala kvaliteter genom stadsdelen. Mötesplatser och lek vid ny bebyggelse i norr. Naturutveckling och ytor för skyfall och översvämning längs norra Råstabäcken. Kopplingar från bebyggelsen till Lötsjöstråket.

6.5 Lilla Alby

Att ta hänsyn till: En tät, kuperad och varierad stadsdel. Närhet till Ballstavikens strövområde. Liten andel parkmark i förhållande till befolkningstäthet. Grönska på kvartersmark bidrar till ett grönt intryck även i det offentliga rummet. Stadsdelsparken Tuvan och Strandparken. Historisk miljö vid Alby gård.

Att utveckla: Gröna promenadvägar inom stadsdelen. Sambandet mellan Lilla Alby gård och Stamgårdsparken kan stärkas. Fler gatuträd.

6.6 Lilla Ursvik

Att ta hänsyn till: Ett småskaligt villaområde där trädgårdar med uppvuxna träd, häckar och odlingar bidrar med ekosystemtjänster som lokal dagvattenhantering, upplevelser och biologisk mångfald. Gränsar mot strövområde med naturreservat i norr. Upplevelsevärden i grönt fornminnesområde och odlingsområde i söder.

Att utveckla: Entré till naturreservatet. Mötesplatser. Stadsdelspark vid Ursviks IP. Koppling för djurliv och människor mot norra Råstabäcken och Hallonbergen.

6.7 Rissne

Att ta hänsyn till: God samverkan mellan bebyggelse, närnatur och parkmiljöer. Grön promenad genom stadsdelen från Rissne gård och Rissne IP till stadsdelsparken Rissne ängar och Lötsjöstråket. Höga naturvärden i skogssluttningar kring Rissne ängar samt på flera andra skogspartier i stadsdelen.

Att utveckla: Trygga och attraktiva gröna miljöer. Rissnepromenadens förlängning mot Bromsten och Ursvik. Rissne ängar som mötesplats med natur- och vistelsevärden.

6.8 Stora Ursvik

Att ta hänsyn till: Befolkningsrik stadsdel under utveckling. Få parker och mötesplatser. Begränsad koppling till stadsdelarna i söder. Strövområde med naturreservat i norr. Gröna värden i Milot.

Att utveckla: Nya parker och grönstråk samt grönblå lösningar i gatumiljö som matchar områdets behov och ambition: två stadsdelsparker, en grön promenad, en områdespark, ett torg, samt gatuplantering längs gator. Ekosystemtjänster på kvartersmark och allmän plats med stöd av grönytefaktor. Dagvattenhantering i stadsmiljön. Kopplingar och entréer till naturreservatet.

6.9 Storskogen

Att ta hänsyn till: Kuperad stadsdel med grönska och uppvuxna träd kring bostadshusen. Gränsar mot strövområde med naturreservat och stadsdelspark i norr. Närnatur och vistelsevärden i Storskogsparken. Torg med gröna kvaliteter.

Att utveckla: Framtidssäkra trädbeståndet genom nyplantering.

6.10 Ör

Att ta hänsyn till: Bostadsområde med parkmark, närnatur och träd mellan husen. Ligger mellan ett befintligt och ett potentiellt strövområde med kulturhistoriska värden. Naturreservat i söder och öster, och skogspartierna mot dessa. Idrottsområde i norr.

Att utveckla: Malins park som en central mötesplats och lekplats i stadsdelen när befolkningen växer. Tydligare entré mot Golfängarna från stadsdelens centrum. Gröna kopplingar och hantering av dagvatten och skyfall genom Örvallen mot Råsta dalgång.

7 Så blir grönplanen verklighet

Sundbybergs stads nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för mål, budget samt att planer, projekt och uppdrag genomförs. Det krävs både långsiktiga och löpande beslut för att skapa och främja varaktiga gröna värden. I det här avsnittet beskrivs vilka processer i Sundbybergs stads verksamhet som på olika sätt berörs av utvecklingen av grönstrukturen i Sundbyberg, och hur grönplanen ska användas. I bilaga 2 förtydligas hur grönplanens strategier berör de olika processerna.

Grönplanen fyller flera funktioner, både som underlag vid fysisk planering och som vägledande, strategiskt dokument. För att Sundbybergs stads mål för grönskan ska kunna uppnås behöver flera delar av kommunorganisationen vara involverade i ett aktivt arbete. Förutom skötsel och strategisk planering behövs upprustning och nyanläggning, aktuella handlingsplaner samt förhållningssätt i det löpande arbetet.

7.1 Förhållningssätt, samverkan och delaktighet

Betydelsen av parker, grönområden, ekosystem, vatten och växtlighet har under de senaste decennierna blivit allt tydligare. Obebyggd mark är inte alltid en markreserv för bebyggelse och infrastruktur. Grönskan är inte längre bara en fråga för parkförvaltningen, utan del i en komplex helhet och en förutsättning för en hållbar stad. När anspråken på marken blir fler behöver samarbetet öka, både internt inom kommunorganisationen och med externa parter. Det gäller också invånarnas delaktighet för att stärka demokrati och ge bättre planeringsunderlag. Grönplanen kan fungera som utgångspunkt i samverkan.

7.2 Förvaltning

Förvaltandet av stadens befintliga gröna miljöer lägger grunden för att möta både dagens och framtidens behov. Grönområden och stadsrum ska hållas trygga, snygga och funktionella med hjälp av löpande drift och behovsstyrt underhåll.

Arbetet pågår året runt och kan utföras av externa skötselentreprenörer eller med personal i egen regi. Båda varianterna kräver resurser för personal, maskiner, redskap och lokaler, liksom ekonomiska medel för inköp av material och kompletterande tjänster.

Resurser behövs för att hålla en tillfredsställande nivå i alla områden. Särskilt viktigt är att ta höjd för kostnader för tillkommande ytor och mer underhållskrävande anläggningar.

Befintliga områden rustas upp och utvecklas genom så kallade reinvesteringsprojekt. För att hålla takten med ökat användande och slitage finns en årlig investeringsbudget för detta. Ju fler invånare, desto högre slitage och risk att hamna i underhållsskuld. Stadsdelsparker, aktivitets- och lekplatser behöver täta intervaller för reinvestering, medan andra klarar sig länge utan extra insatser. Reinvesteringsprojekt möjliggör också förnyelse. För att staden ska följa med sin tid behövs till exempel redskap och ytor för nya typer av aktiviteter, nya växter och annat material, fler gångvägar, sittplatser och bättre belysning.

7.3 Översiktsplanering

I översiktsplanering bedöms lämplig markanvändning för kommunens hela yta och ibland för ett större, avgränsat område. Grönplanens mål, strategier och inriktningar behöver i relevanta delar även arbetas in i översiktsplanen i samband med revideringar, för att ge en helhetsbild vid beslut kopplade till markanvändning och investeringar.

I arbeten fördjupade översiktsplaner bevakas grönplanens intentioner och grönområdenas funktion för klimatanpassning, biologisk mångfald och folkhälsa, både lokalt inom planområdet i relation till övriga staden och regionen.

7.4 Detaljplanering

I planprogram och detaljplanearbetet bedöms lämplig markanvändning inom ett avgränsat område. Hänsyn tas till den befintliga grönskans värden lokalt och i ett större sammanhang. Grönytefaktor tillämpas för kvartersmarken. Tillgång till parker och grönområden i närområdet bedöms, och plats för mer parkyta kan vid behov tillgodoses inom planområdet. Omfattningen av allmän plats och grönska ska med vägledning av grönplanen vägas mot andra behov och markanspråk.

7.5 Strategiska investeringar

I vissa fall krävs större investeringar för att uppnå det önskade läget. Det kan handla om att det aktuella projektområdet är stort, eller att miljön är i behov av en mer omfattande upprustning eller uppgradering. Det kan även komma politiska uppdrag om en ny parkanläggning eller omfattande kvalitetshöjning i de publika rummen i en stadsdel. Beslut om strategiska investeringar är en del av det årliga budgetarbetet i kommunfullmäktige och nämnder.

7.6 Planeringsunderlag och styrande dokument

Grönplanen sammanfattar de viktigaste målen, strategierna och inriktningarna för grönskan i Sundbyberg. Mer detaljerade, tidsatta och uppdaterade planer för stadens parker och grönområden förbättrar träffsäkerheten i arbetet med utveckling och uppföljning.

För att skapa överblick och kontinuitet kan tematiska planeringsunderlag eller riktlinjer behöva tas fram. Det kan till exempel gälla biologisk mångfald, stadsodling, träd, lekplatser, viltförvaltning och klimatanpassning.

8 Begrepp

Här förklaras några återkommande ord och begrepp. Förklaringarna gäller för grönplanen. Flera av begreppen kan ha en något annorlunda betydelse i andra sammanhang.

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald är livets många olika former på jorden. Det kan förenklat beskrivas som ett mått på hur många olika levande organismer det finns och innefattar allt i naturen (Naturvårdsverket)

Dagvatten

Dagvatten är det regn-, smält- och spolvatten som rinner från tak, gator eller annan mark.

Ekologi

Läran om hur organismer lever och samspelar.

Ekosystem

Allt levande och den miljö som finns i ett avgränsat område (stort eller litet). Djur, växter, svampar och mikroorganismer samspelar i ekosystemet.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet.

Ekosystemtjänster delas ofta upp i fyra kategorier:

- Försörjande ekosystemtjänster: att ekosystemen tillhandahåller råvaror för produktion av exempelvis mat, dricksvatten, fiberråvara och bioenergi.
- Reglerande ekosystemtjänster: till exempel luft och vattenrening, vattenreglering, kolbindning och pollinering.
- Kulturella ekosystemtjänster: att ekosystemen tillhandahåller naturmiljöer lämpliga för till exempel friluftsliv, rekreation, upplevelser och pedagogik.
- Stödjande ekosystemtjänster: är förutsättningen för att övriga tjänster ska fungera, exempelvis fotosyntes och jordmånsbildning. Hit räknas ibland biologisk mångfald.

Förvalta

Att ta hand om, vårda och utveckla för dagens besökare och för kommande generationer.

Gröna pärlor

Besöksvärda, gröna platser som erbjuder extra upplevelsevärden och som lyfts fram i Sundbybergs stads informationsmaterial.

Grön infrastruktur

Grön infrastruktur är nätverk av natur som bidrar till fungerande livsmiljöer för växter och djur och till människors välbefinnande. Kan exempelvis innehålla skog, våtmarker, vattendrag och öppna gräsytor. Regional grön infrastruktur är större områden och stråk med betydelse för hela eller stora delar av regionen.

Grönska

Ett samlingsbegrepp för grönområden, parker, planteringar, natur, träd och andra växter.

Grönstruktur

Hur natur, parker, vatten och grönstråk hänger ihop i staden, men också vilken form och storlek de har, och hur de är fördelade.

Grönområde

Sammanhängande område med natur- eller parkmark. Kan vara litet eller stort. Kan innehålla vatten.

Grönytefaktor

En metod för att tillgodose grönska och ekosystemtjänster på kvartersmark i samband med detaljplanering och bygglov.

Inkluderande

Miljöerna är attraktiva och fungerar för alla.

Invasiva arter

Med invasiva arter menas arter som med människans hjälp har förflyttats till ett område där de inte funnits tidigare, och där sprider sig på ett sätt som minskar de ursprungliga arternas utbredning. Invasiva arter anses påverka den biologiska mångfalden negativt.

Klimatanpassning

Klimatanpassning är förmågan att hantera riskerna med ett förändrat klimat. Det kan till exempel handla om att kunna hantera värmeböljor, skyfall, översvämningar och en ökad medeltemperatur.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är bestämmelser om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt och regleras enligt miljöbalken.

Miljökvalitetsnormen för vatten är det krav på vattenkvalitet som ska uppnås till ett visst år enligt beslut från Vattenmyndigheterna.

Mångfunktionell

Flera funktioner samsas på samma yta.

Natur

Skog eller öppen mark med en blandning av främst inhemska arter som inte upplevs vara planterade utan ha etablerat sig spontant på platsen. Natur i staden kan skötas för att gynna vissa arter, för trygghet samt för friluftslivet.

Naturbaserade lösningar

Ett samlingsbegrepp för åtgärder att lösa problem i miljön med hjälp av naturmiljöer och ekosystem.

Naturupplevelse

Ett positiv känsla som besökaren får i mötet med en naturmiljö eller vilda djur och växter.

Naturvärde

Ett område eller en art som är ovanlig, eller som indikerar hög biologisk mångfald.

Park

Område som är anlagt för utomhusaktiviteter, möten och avkoppling och som har en grön karaktär uppbyggd av träd, planteringar, gräsytor, gångvägar, med mera.

Recipient

Recipient kallas det vattendrag, sjö eller hav som avlopps- eller dagvatten leds till, utan eller efter eventuell rening. Våra lokala recipienter i Sundbyberg är Lötsjön, Norra Råstabäcken och Södra Råstabäcken.

Riktvärde

Siffersatt (kvantitativt) mål att sträva mot.

Skadelindringstrappa

En stegvis process för att begränsa negativ påverkan på arter eller biotoper. I första hand försöker man att undvika påverkan genom att inte förändra miljön. I andra hand begränsar man omfattningen av ingreppet, så att miljön i delar kan bevaras. I tredje hand kompenseras de värden som förloras. Kompensationen kan ske i närområdet eller på annan plats i staden genom att delar flyttas eller natur nyanläggs.

Sociotoper

Offentlig plats eller yta som kan användas av besökare för en viss funktion (t ex pulkaåkning) eller som ger ett visst upplevelsevärde (t ex utblick).

Upplevelsevärde

Ett positivt värde som en besökare upplever i en miljö eller på en plats.

Utveckla

Att höja kvalitén eller tillföra värden inom ett område eller på en plats

Vistelsevärde

När en plats eller en miljö tack vare sin funktion eller karaktär lockar besökare att dröja sig kvar.

Värna

Att bevara och skydda kvalitéer inom ett område eller på en plats.

9 Källor och referenser

- Beslut för Lötsjön – Golfängarnas naturreservat i Sundbybergs stad. Sundbybergs stad 2017
- Dagvattenstrategi för Sundbybergs stad. Sundbybergs stad 2022
- Grönplanera! En vägledning om att ta fram en grönplan. Boverkets och Naturvårdsverket 2022
- Grönplan Sundbyberg. Handlingsprogram för planering, utveckling och skötsel av Sundbybergs parker och grönområden. Sundbybergs stad 2011
- Lekplatser i Sundbybergs stad. Målsättning, riktlinjer och handlingsplan för lekplatser på allmän platsmark. Sundbybergs stad 2021
- Planeringsstrategi Aktualitetsprövning av Översiktsplan för Sundbyberg Dnr KS-0382/2022. Bilaga 2. Nyckeltal för Sundbybergs översiktsplan – 2023-02-10
- Program för ett hållbart Sundbyberg – lokal Agenda 2030. Sundbybergs stad 2022
- Riktlinjer för grönytefaktor på kvartersmark Sundbybergs stad 2017
- Skötselplan för Lötsjön – Golfängarnas naturreservat i Sundbybergs stad. Sundbybergs stad 2017
- Sundbybergs stads vision 2030. Sundbybergs stad 2016.
- Övergripande skötselplan för Igelbäckens naturreservat i Sundbybergs stad. Sundbybergs stad 2003
- Översiktsplan för Sundbyberg, Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart. Sundbybergs stad 2018